

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1954 m. lapkričio/Nov. 15 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical. Nr. 23 (160)

Keliami atlyginimai AUSTRALIJOJE

Pilno sąstato Arbitražinis Teismas nusprendė padidinti metalo pramonės darbininkams specialistams atlyginimą nuo 7 iki 25 šil. savaitei. Šis sprendimas paliečia apie 45% iš 250.000 metalo pramonėje dirbančių darbininkų.

Šis teismo sprendimas yra akstinas kitoms unijoms reikalauti atlyginimų padidinimo kitų branžų darbininkams.

Ryšy su atlyginimų kilimu numatoma, kad būtiniausios prekės taip pat pa-brangs.

Didelė lėktuvo katastrofa Australijoje

Australijos Civilinės Aviacijos bendrovė Trans-Australian Airlines nupirko Anglijoje už £300.000 transportinį lėktuvą Vickers Viscount ir jį parėkino į Australiją. Pirmą kartą bandant lėktuvą, buvo įjungti trys motorai, tačiau lėktuvas nepakankamai pakilo nuo žemės, vienas sparnas užkliudė žemei ir lėktuvas visiškai sudužo ir užsidedė.

Lėktuvu skridę trys patyrę lakūnai užsimušė, o keturi aviacijos specialistai — inžinieriai ir vienas 8 metų berniukas buvo sunkiai sužeisti. Vėliau išaiškinta, kad katastrofa įvyko ne dėl lėktuvo techniškių klūčių, bet lakūnai nepakankamai mokėjo valdyti naują lėktuvą.

* Anglijos karalienė-motina lankosi JAV-bėse. Visur priimama su tinkama pagarba.

Uolia "Australijos Lietuvis" skaitytoja Chicagoje

Galindą šilingaitę,

švenčiančią savo 21-ą Gimimo Dieną, sveikiname

"A. L." Redakcija

Padėka

Be išvardintų mano padėkoje (AL Nr. 22/159) asmenų, už pareikštą užuojautą ryšy su mano žmonos

ELENOS VASILIONENĖS tragiška mirtim, nuoširdžiai dėkoju pp. Bridžiams, pp. Jaunūčiams, pp. Bui-vydams, p. Jonui Džiaugiu ir p. Leonui Pakalniui.

L. Vasilionas ir Sūnus

Lietuvių TEATRAS - STUDIJA

Lapkr. 11 ir 13 d.d. (ketvirtad. ir šeštad.) Studio-Theatre, Wellington sq. Nth. Adelaide vaidinama anglų kalba

3 KOMEDIJOS

Bilietai po 5 ir 4 šil. 19 kaino parduodami pas Allans, Rundle St. ir prieš vaidinimus prie įėjimo.

Pradžią lygiai 8 val. vak. Susisiekimui Prospect, Enfield ir Cheltenham tramvajai, 2 sust.

Ir Jūs galite imigruoti į Kanadą ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialius dokumentus parūpina

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B. diplomuotas teisininkas

Istaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building, 709, Dunsmuir Street, Vancouver 1, B. C., CANADA (Informacijos suteikiamas padengus vi-sas susirašinėjimo išlaidas).

Kas norėtų Kalėdų atostogoms važiuoti į Sydnėjų, yra vietos 2 žmonėms leng-voji mašinoj. Kreiptis į AL Redakciją.

VISUOTINAS UOSTŲ DARBININKŲ STREIKAS AUSTRALIJOJE

Uostų darbininkų unija, kuriai vadovauja komunistai, visoje Australijoje paskelbė streiką. Šį kartą streikuojama ne dėl atlyginimų pakėlimo, bet dėl vyriausybės įnešto į parlamentą įstatymo projekto, pagal kurį keičiama uostų darbininkų priėmimo tvarka. Iki šiolei naujus darbininkus priiminėdavo pati unija, vadovaudamasi ne krašto ūkio interesais, bet griežtai žiūrėdama, kad nepakenktų savo kišenius reikalams. Tuo būdu beveik visuose uostuose buvo darbininkų stoka, dėl ko būdavo laivų pakrovimas bei iškrovimas labai vėluojamas ir tuo daroma ūkiui daug nuostolių. Dabar vyriausybė nori pakeisti įstatymą ta prasme, kad naujus darbininkus, jei reikalinga, samdo darbdavys.

Komunistams, kurie vadovauja šiai

unijai, atsirado gera proga pakenkti Australijos ūkiui, nes streiką paskelbus stovi neiškrauti per 200 laivų ir grėšia žaliavų stoka kitose gamybos branžose, dėl ko gali sustoti darbas.

Min pirm. Mr. Menzies, kalbėdamas lapkričio 7 dieną per visas Australijos radio stotis pareiškė, kad streikas turi būti ir bus sutramdytas. Unija neišpildė priimtų įsipareigojimų, neįsileido darbininkų tiek, kiek buvo numatyta ir neatliko laiku darbų, dėl ko skaudžiai kentėjo tautos ūkis.

* Rusai vėl nušovė JAV-bių karo lėktuvą prie Japonijos. Šis įvykis sukėlė didelį pasipiktinimą JAV-bių visuomenėje. Reikalaujama nutraukti dipl. santykius su Sov. Rusija.

Demokratatai laimėjo rinkimus JAV-bėse.

Lapkričio 2 dieną JAV-bėse įvyko parlamento ir dalies senato narių rinkimai. Paaiškėjus rezultatams pasirodė, kad respublikonai visiškai pralaimėjo. Naujame parlamente demokratatai turi 232 atstovus, o respublikonai 203. Senate demokratatai turi 48 atstovus, o respublikonai 47, taigi, vos vienu atstovu daugiau.

Kaip žinome, prez. Eisenhoweris yra respublikonas, taigi, dabar jam teks dirbti su demokratų dauguma kongrese. Tačiau nereikia manyti, kad dėl to JAV-bių politika kiek nors pasikeis, ypatingai užsienio politika, nes tada, kai Amerikai grėšia pavojus, nelieka nei demokratų nei respublikonų, o visi yra tikrai amerikoniai.

Tą pat dieną buvo renkami ir įvairūs žemesnieji pareigūnai: teisėjai, burmistrai, net ir sūngaudžiai ...

Komunizmas per Indijos min. pirmininko akinius

Indijos ministeris pirmininkas p-nas Nehru, kuris porą savaitių lankėsi po Raudon. Kiniją ir visur buvo iškilmingai priimamas, grįždamas pareiškė spaudos konferencijoje, kad Kinijos liaudis nenori nieko daugiau kaip tik taikos. Esą, kiniečių ir raud. Kinijos vadų galvos pilnos penkmečio planų vykdymo ir apie jokią karą niekas negalvoja. Mr. Nehru nuomone, sugyvenimas su komunizmu ne tik galimas, bet tai yra vienintelis tikras kelias į taiką.

Matyt, ponas Nehru arba nieko nesu-prato ir nematė, arba sąmoningai pasakoja nesąmones. Komunizmas, kaip žinome, siekia užvaldyti visą pasaulį ir jokia koegzistencija yra negalima. Pas-kutiniai karai Korėjoje ir Indo-Kinijoje parodė, berods, pakankamai kaip "myli" taiką komunistai.

Bepig komunizmui plisti, kai jam padeda naivūs nekomunistinio pasaulio atsakingi asmenys.

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS 1955 METAMS

Gerb. mūsų Skaitytojus informuojame:

(1) 1955 metais AL formatas vėl didinamas.

Šiais metais AL buvo spausdinamas 8 punkty raidėmis. Daugelis skaitytojų pageidavo, kad geriau spausdinti kiek didesnėmis raidėmis, nes lengviau skaityti. Todėl ateinančiais metais laikraštį padidiname ir spausdinsime įvairaus dydžio raidėmis.

(2) Prenumerata lieka ta pati: metams £2.10.0, pusei £1.6.0.

Nors atlyginimų ir medžiagų kainos kyla, tačiau didėjant prenumeratorių skaičiui ir įvedant techniškiausius pagei nimus savoje spaustuviėje, prenumerata nekeliamą.

(3) AL ir toliau laikysis laisvos spaudos principu.

Nuo šių principų AL nenukrypo per visą savo gyvavimo laiką. Laikomės nuomonės, kad tik laisva spauda gali geriausiai pasitarnauti tam tikslui, kuriam ji skiriama. Šitai pabrėžiame pagerbdami Lietuvos Knygnešius, kurie kovojo ir žuvo už lietuviškosios spaudos laisvę.

(4) Pats laikas siųsti prenumeratą 1955 metams.

Metų pabaigoje kiekvienas turime daugiau išlaidų. Be to, administracijai lengviau susidoroti su adresų paruošimu, nes metams baigiantis darbo atsiranda žymiai daugiau ir sunku viską laiku atlikti. Dėl to prašome Gerb. Skaitytojus jau dabar, nelaukiant metų pabaigos, siųsti prenumeratą.

(5) Raginkite savo pažįstamus, kad ir jie prenumeruotų.

Daug asmenų, patys šykštėdami poros svarų laikraščiu, skolinasi Jūsų prenumeruojamus laikraščius ir juos skaito. Tai negarbinga ir tuo skriaudžiama spauda, nes laikraščiu leisti reikia lėšų.

AL Leidykla ir Redakcija

ELTOS kronika

* Ryšium su spaudoje pasirodžiusiomis žiniomis apie derybas su lenkais Elta yra įgaliota pranešti, kad žinia apie ministerio p. B. K. Balučio, Lietuvos atstovo Londone, tariamąjį dalyvavimą šiose derybose yra be pagrindo.

* Lietuvių-Vokiečių Draugijos steigiamasis susirinkimas šaukiamas š.m. lapkričio 7 d. 16 val. Frankfurte prie Maino "Die Insel" hotelyje, Kirchenstrasse — Grosse Gallusstrasse kampas.

* Reutlingeno teismas oficialiai paskelbė, kad Lietuvių informacinė tarnyba Elta yra įtraukta į draugijų registrą. Jos būstine nurodytas Reutlingenas.

PASIKĖSINIMAS PRIES EGIPTO DIKTATORIŲ

Spalio 26 dieną Egipto diktatoriui gen. leit. Nasser kalbant į minią Aleksandrijoje, iš minios buvo paleisti į jį keli šūviai, tačiau nė vienas jų nepataikė. Policija vietoje areštavo tris asmenis, kurie turėję Moslemo Brolių Sąjungos (religinė — politinė kraštutiniųjų organizacija) nario bilietus.

Ryšy su pasikėsinimu visame Egipte suimta per 500 tos organizacijos narių. Organizacijos namai Kairo mieste buvo minios padegti. Organizacija uždaryta.

AMERIKOS GINKLAI VOKIETIJAI

JAV-bės duoda milžinišką pagalbą Vakarų Vokietijos kariuomenei apginkluoti. Dvieju metų laikotarpyje JAV-bės duosiančios ginklų už £1.071 milijoną. Be to, tuoj pat duoda iš Europoje esančių sandėlių ginklų už 500 milijonų svarų. Ir visa tai dovanos.

* Perrinkimo burmistru proga VLIKo vardu buvo pasveikintas Reutlingeno vyr. burm. O. Kalbfellis, pasižymėjęs vokiečių veikėjas ir buv. federalinio parlamento narys. Už pasveikinimą vyr. burmistras nuoširdžiai padėkojo.

Šis AL numeris skirtas paminėti Lietuvos kariuomenės 36 metų sukaktį. Medžiagą kariškėmis temomis pristatė LKS Ramovė Adelaidės skyriaus nariai.

Šia proga Redakcija nuoširdžiai dėkoja Ramovės Valdžybai ir straipsnių autoriams už bendradarbiavimą spaudoje paminint mūsų garbingos kariuomenės sukaktį.

Trumpai

* Rusai paleido 56 vokiečius karo belaisvius — tai pirmą grupę nuo praėjusio sausio mėnesio.

* Prez. Eisenhoweris paskyrė pirmą negrą Benjamin Devis aviacijos generolu.

* Raudonieji pareikalavo išvažiuoti iš Hanoi (Indo-Kinija) JAV-bių generalinį konsulą.

* Maskvos radijas kaltina dvi amerikiečių ambasados moteris "skandalingu elgesiu." Pasirodo, jos bandė nufotografuoti žaidžiančius gatvėje vaikus. Moterys buvo sulaikytos Sovietų saugumo policijos ir tik po kurio laiko paleistos. Viena jų jau išvažiavo iš Sov. Sąjungos.

* Rumunijos "stachanovietis" ir "komunistinio darbo didvyris" Constantin Valache jau išpildė savo darbo normą pirmyn už 46 metus ir dabar jau atlieka 2000-tųjų metų normą. Dirbant tokiais tempais, atrodo, ir Rumunijoje duonėlės ne visiems užtenka ...

* JAV-bės pasiūliusios Persijai 127.300.000 dolerių paskolos bei dovanų sustiprinti Persijos ūkį, kol bus gauta pakankamai pajamų iš naftos eksploatacijos.

* Belgijoje pastebėtas "skraidantis cigaras", kuris buvo matyti kokias tris minutes, o vėliau pasislėpė po debesimis.

* Maskvos radijo paskelbė, kad rusas mokslininkas Nikolaj Ivanovič Kibalčik, kuris pagamino bombą, kuria prieš 70 metų buvo nužudytas caras Aleksandras II, buvo išradėjas propeleriu varomų raketų. Taigi, dar vienas rusų mokslininkų "išradimas" ...

* JAV-bių pilietis Otto E. Pritchard apskundė teismui Ligget ir Myers Tabako bendrovę reikalaujamas 1.250.000 dolerių už tai, kad berūkydamas tos bendrovės cigaretės per 32 metus jis susirgo vėžiu.

Nežinia, kaip jis įrodys, kad tikrai susirgo nuo cigarečių, nes vėžiu suserga ir tie, kurie visą gyvenimą nesurūkė nė vienos cigaretės.

* Tvirtinama, kad rusai pasigaminę mažas atominės bombas bei artilerijos sviedinius, kurie gali būti naudojami prieš kariuomenės koncentraciją fronte.

* Anglijoje Londono uostų darbininkai nutarė baigti streiką ir pradėjo darbą. Dirbama dieną ir naktį, kad skubiau iškrautų ir pakrautų laivus.

* Prancūzų valdomame Alžyre (Šiaurės Afrikoje) prasidėjo dideli neramumai. Prancūzai vartoja lėktuvus, tankus bei artileriją, kad išmuštų sukilėlius iš svarbių vietovių, kurias jie užėmė. Kovojava dėl Alžyro laisvės prieš prancūzų okupantus.

* Italijoje, Salerno provincijoje, dėl smarkių liūčių kilo potvyniai. Prigėrė per 500 žmonių ir ūkiui padaryta labai dideli nuostoliai.

* Jauniausia "senelė", turbūt, būsianti Prancūzijoje Odette Prevost. Ji ištėkėjo būdama 14 metų, o jos duklė ištėkėjo būdama 16 metų ir dabar jai gimė duklė.

* Viena JAV-bių firma numato Port Adelaideje statyti didžiulę rafinerijos (valymo) įmonę. Tam reikaliu norima nupirkti apie 300 akrų žemės plotą.

* JAV-bių prez. Eisenhoweris išsiuntė specialią karinę misiją į Vietnamą (Indo-Kinijoje), kuri turi ištirti, ką reikia daryti, kad visas Vietnamas nepatektų į komunistų rankas. Misijai vadovauja gen. Collins.

BUS IR STALINAS ...

Paskutiniu metu iš Lietuvos išvykti į Vakarų turėję progos asmenys pasakoja, jog ten kolchozuose kiaušės pavadintos Princų, Karalių, Churchillio, Trumano ir kitų komunistų priešų vardais. Tačiau, kai vienam kolchoze brigadininkas, tikrindamas kiaušinių darbą, paklausęs, ar dar ji savo kiaušius tarpe neturinti Stalina, ta atsakiusi — "nenu-siminkit, bus ir Stalinas ..."

DAŽNIAUSIAI UŽRASOMAS ŠUKIS

Okupuotoje Lietuvoje dažnai pasirodo ant tvorų bei sienų užrašytų antisovietinių šukių. Dažniausiai pasitaikantis tarp tokių šukių yra —

"Visų šalių proletarai, vienykitės prieš komunistus".

IR PASIURĖS ĮSKAITOMOS Į GYVENAMO PLOTO KVADRATŲ

Lietuvą okupavusieji Sovietai ne kartą griaus, kad jų valdžioje žmonėms labai gera gyventi — net savus namus gali turėti. Tačiau nenacionalizuoti buvo paklikti tik tie namai, kurie didesniuose miestuose turi ne daugiau kaip 210 kvadratinų metrų gyvenamo ploto, o mažuose miesteliuose — 170. O į tą plotą įskaitomi taip pat ir vištininkai, sandėliai, išvietės bei pašūrus.

SKURDAS VERČIA ŽMONES VOGTI

Okupuotoje Lietuvoje labai sunkios gyvenimo sąlygos ypač viengungiams. Valgyklose ir restoranuose maitintis iš gaunamo uždarbio neįmanoma. Prisi-glausti kur prie šeimos taip pat sunku. Už viengungio maitinimą imama 350 rublių, o jo atlyginimas yra 250-350. Dėl šio skurdo visose darbovietėse vyksta vagystės.

UŽ PRIVACIĄ PRAKTIKĄ — 40,000 RUBLIŲ MOKESČIŲ

Privačiai praktikuojančių gydytojų Lietuvoje nelikę, nes noris privačiai praktika verstis gydytojas į metus turi mokėti 40,000 rublių mokesčių. Įmąs į namus darbą amatininkas turi mokėti į mėnesį 600 rublių.

KUNIGAS TURI MOKĖTI TRIGUBAI

Komunistinė valdžia Lietuvoje kunigus yra priskyriusi prie nenaudingų žmonių kategorijos. Dėl to jiems, nuomuojuoju nacionalizuotuose namuose patalpas, reikia trigubai už jas mokėti.

AKINIŲ REIKIA LAUKTI KETURIS MĖNESIUS

Kai kurie dalykai Sovietų valdomoje Lietuvoje ypač sunkiai gaunami. Akinių daugeliu atvejų reikia laukti 4-6 mėnesius. Taip pat labai trūksta ne tik baterijinių radio aparatų, laikrodžių, bet ir tokių visiems kasdien reikalingų dalykų, kaip dubenų, lėkščių, keptuvių. Net sunku rasti pastatą, kuriame būtų durų kablukas. Nuo langų, durų, išviečių kaoliukai tuoj dingsta, nes jie yra pasidarę brangi prekė.

VALDINĖS KAINOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Visiems žinoma, jog okupuotoje Lietuvoje nevaldinės kainos yra labai aukštos. Tačiau ir oficialios kainos kooperatyvuose, palyginamai su gaunamais atlyginimais, yra tokios, jog gyventojai sunkiai gali reikalingus dalykus įpirkti, kai net ir pasitaiko galimybė jų gauti. Šių visiems reikalingų dalykų kainos yra tokios: tualetinio muilo gabalas 2 rubl.; skalbiamo muilo kg. — 10 rubl.; šukos (labai blogos kokybės) 3 rubl.; siūlai (200 mtr.) 1,20 rubl.; prastos rūšies popirusų 20 št. — 1,40 rubl.; degtukų dėžutė 11 kap. Ypač brangus aparatas. Vyriškų aprangos dalykų kainos yra tokios — marškiniai 100-120 rubl.; menkos kokybės eilutė 600-1.500 rubl.; paltas 1.000 rubl.; kaklaraištis 90 rubl. 1 pora menkos kokybės batų 100-120 rubl. įvežti iš Čekoslovakijos ar Rumunijos batai 350-450 rb. Moterų apdaro tokios kainos: suknelė 120 rubl., vilnonė suknelė 450-500 rb., paltas 900 rb., menkos kokybės batai 100-110 rb., įvežti iš Čekoslovakijos arba Rumunijos 350-450 rb. medvilninės kojinės 11 rb. kupron kojinės (panašios į nylon) 20-50 rb., bliuskutės rayon 100-120 rb.

PRIE ŠIAULIŲ APGYVENDINTI MONGOLAI

New Yorke leidžiamas vokiečių kalba "N. Y. Staats Zeitung u. Herold" rugsėjo

30 d. numery pateikia vienos vokiečių pasakojimo santrauką, kuri iš Rytprūsių bado metu buvo nukeliavusi į Lietuvą ir tik paskutiniu metu grįžo į Berlyną. Pasakotoja gyvenusi šiaulių apylinkėse ir šiais žodžiais atsiliepiama apie lietuvius, kurie visais galimais būdais gelbėjo bado į Lietuvą atbloktus vokiečius, nors tokią pagalbą teikti Sovietų buvo draudžiama. Kartu pasakotoja pažymi, jog sovietinės okupacijos lietuviai yra labai prislėgti bei varginami. Pačiuose šiauliuose lietuvių dar yra, bet taip pat yra apgyvendinta jau ir daug rusų. Prie šiaulių esanti apgyvendinta kažkokia mongolų kiltis.

PATEIKIA PADĖTIES LIETUVOJE APŽVALGĄ

Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjungos New Yorke leidžiamas "Christian Democratic Review" rugsėjo mėn. numeris duoda gana ilgą dabartinės padėties okupuotoje Lietuvoje apžvalgą. Apžvalgoje santraukiama apžvelgiama sovietinės Lietuvos rusinimo pastangos, tikėjimo persekiojimas, propaganda prieš vakarus ir krašto gyventojų nuotaikos okupantų ir jų pastangų atžvilgiu.

Į PASILINKSMINIMUS LIETUVIAI MAŽAI LANKOSI

Komunistinės organizacijos okupuotoje Lietuvoje organizuoja daug visokių pasilinksmimų. Ypač šokių organizavimas sustiprinamas Advento ir Gavėnės metu. Kalėdų ir Velykų išvakarėse ypač visi kviečiami pasižokti. Tačiau į tokius šokius lankosi daugiausia įvairūs pareigūnai ir kiti, kurie bijosi, kad nebūtų dėl to nesilankymo apkaltinti antisovietiniu nusistatymu. Kas tik gali, tų pasilinksmimų vengia. Ypač mažai į juos lankosi kaimiečiai.

ARKIVYSKUPAS M. REINYS ESĄS GYVAS?

(LAIC) Lenkų katalikų žinių agentūra Inter-Catholic Press Agency, Inc., skelbia iš Šveicarijos gautą žinią, jog iš Sovietų nelaisvės grįžusių vokiečių žiniomis Vilniaus arkivyskupas Mečislovas Reinyš Sovietų kalėjime tebesąs gyvas. Apie Arkiv. M. Reino kalinimo vietą iš buvusių Sovietų nelaisvėje vokiečių buvo jau anksčiau gauta žinių. Tačiau paskutiniu metu laikui iš anapus geležinės uždangos pasiekusiomis žiniomis arkivyskupas neseniai kalėjime miręs. Tame pat agentūros pranešime pažymima, jog šiuo metu vienintelis Lietuvoje dar išlikęs vyskupas yra Panevėžio vysk. K. Paltarokas, kuris kartu valdo ir Vilniaus vyskupiją, nors reziduoja Panevėžy.

Andersas teberagina lenkus kovoti už Vilnių

"Orzel Bialy" liepos 24 d. numery atpasakoja gen. W. Anders kalbą, kurią jis pasakė Hodgemoor, netoli Londono, lenkų skautų stovyklos atidarymo proga. Savo kalboje Andersas ragino ten susirinkusius lenkus kovoti už vadinamas atgautas žemes, kurių rėš sudaro Odesis ir Neisė. Bet kartu pridūrė, kad lenkai taip pat kovosiu už Vilnių ir Lvovą. Tačiau pats lenkų ekstremistų vadai, matyt, jaučia, jog tokioms lenkų pretenzijoms jie nedaug gali tikėtis pritarimo iš Vakarų politinių slugsnių, tad nepasigailėjo nepalankaus žodžio tiems anglų ir amerikiečių politikams, kuriems "trumparegiškumas" neleidžia matyti, jog nuo Lenkijos laisvės priklausanči ir visų Europos kraštų laisvė, lyg be Ukrainos ir Lietuvos žemių Lenkija negalėtų būti laisva!

Andersui ir lietuviai gali pasakyti tą patį, ką ukrainiečių "Svoboda" neseniai pasakė dėl Związek Ziem Poludniowo-Wschodnich tvirtinimo, jog Lvovas buvo ir yra lenkų miestas ir turėsias grįžti prie Lenkijos. Visa istorinė eiga ir istorijos pamokos nuteka nuo tų žmonių, kaip vanduo nuo lygaus akmens. Tačiau tokios lenkų utopistų kalbos tik kompromituoja pačius lenkus tarptautinėje plotmėje.

JAU METAS
SIŪSTI PRENUMERATĄ
AUSTRALIJS LIETUVIUI
1955 METAMS!

KARIUOMENĖS VAIDMUO NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKOTARPY

Kiekvienos kariuomenės (išskyrus raudonąją armiją) pagrindinis tikslas — budėti savo krašto saugumo ir laisvės sargyboje. Ne be reikalo ir romėnai sakydavo: nori taikos — ruoškis karui. Stipri, tautiniai ir valstybiniai susipratę kariuomenė — pradedant vyriausiais vadais, baigiant eiliniams kovotojais — yra vienintelis ir pats tikriausias taikos ir laisvės saugotojas.

Istorijoje nėra žinoma tarptautinių sutarčių, kurios būtų amžinai ar net ilgam laikui garantavusios kurios nors tautos laisvę. Priešingai, visos sutartys, nežiūrint kaip iškilmingai jos buvo pasirašytos, neatsizvelgiant kokios garbės aukštumų pasiekė asmenys jose padėję savo parašus, buvo trumpaamžės. Nespedavo pirmos dulkės nusėsti ant tų "garbingų" dokumentų, kai jau jie netekdavo savo prasmės. Stipresnysis partneris visuomet surasdavo "rimtų" pretekstų nepaisyti susitarimų silpnesniojo nenaudai.

Bet kurio krašto politinį silpnumą ar stiprumą kaip tik ir reprezentuoja jos ginkluotoji pajėga — kariuomenė, jos skaičius, apginklavimas ir kovingumas. Menkas ir visiškai neapsiginklavimas kraštą pastato į nesaugią padėtį ir žadina kaimynų piktus apetitus. Tai gerai patyrėme mes savu kailiu po pirmojo pasaulinio karo.

Apie pusantro šimto metų išnešę sunkių rusų okupacijos ir baudžios jungą, svetimųjų buvome kuone nurašyti į išnykusių tautų tarpą. Vyravo įsitikinimas, kad buvusios Lietuvos ribose tėra likusi žmonių masė be tautinių ir valstybinių aspiracijų, tik gyva medžiaga galinti egzistuoti tik kitiems vadovaujant. Kad tai buvo niekuo nepagrįstas ir visiškai klaidingas samprotavimas, buvo greitai įsitikinta. Nespėjus išsisklaidyti karo dūmams, į tariamą "tuštumą" go-džiai ištiesė savo rankas beveik visi mūsų kaimynai. Kąsnis atrodė viliojantis, nekeltantis jokios rizikos. Beliko lenkyniauti dėl pirmos vietos. Tačiau kaimynų gobšumas buvo netikėtai ataušintas mūsų susikūrusių ginkluotų pajėgų. Okupacijos ir baudžios laikotarpis niekuomet nebuvo sužlugdęs lietuvių tautos laisvės troškimo; jį buvo tik pilslopines. Atėjus tinkamam momentui lietuvių tauta vėl sušvytėjo visomis tautinėmis ir pilietinėmis dorybėmis, sukeldama visų nuostabą. Menkai paruošti, skurdžiai aprūpinti mūsų savanoriai, o vėliau ir pašauktieji kariai darė stebuklus kautynių laukuose. Bermontininkai, bolševikai ir lenkai, visi iš eilės, skaudžiai pajuto lietuvių rankos kietumą ir staiga "užmiršę" savo piktus ketinimus, išsinešdino iš kur atėję. Atsirado daugiau respekto lietuvių tautai ir buvo pradėta su ja skaitytis, kaip su rimtu kaimynu. Palankios sutartys su artimais ir tolimais kraštais Lietuvą galutinai išrikiavo į savarankiškų valstybių tarpą.

Visa tai buvo pasiekta tik savų ginkluotųjų pajėgų — kariuomenės dėka. Tad nenuostabu, kad visą nepriklausomybės laikotarpį mes savo kariuomenę labai branginame, ja didžiavomės ir į ją sudėjome visas savo laisvės viltis. Nesigailėjome lėšų, kad šią organizaciją padarytume tobulą ir pajėgia atlikti jai skirtus uždavinius.

Kariuomenės paruošimas karo metui ir jos tobulinimas vyko visą laiką. Kasmet tūkstančiai jaunų vyrų, palikę savo gimtas pastoges, rinkosi į kareivines,

kuriose pasilikdavo pusantų ar porą metų. Darbas čia virė virė. Sportas, ginklų ir kovotojų taktikos pažinimas, lauko pratimai ugdė vyrų sveikatą, žvalumą ir orientaciją. Be bendro karinio lavinimo, technikos daliniuose ir dirbtuvėse, mūsų vyrai išmoko visą eilę amatų bei specialybių, kaip šoferių, mechanikų, telefonistų, telegrafistų, geležinkeliečių, kalvių, šaltkalvių, lakūnų, sanitarų, bibliotekininkų ir daug kitų. Anuo metu buvo jaučiamas visų šių specialybių žmonių didžiausias trūkumas. Palikę kareivines, šie vyrai grįžo į civilinį gyvenimą ir įsijungė į Lietuvos ūkį kaip vertingi specialistai.

Šalia to, vyko bendras karių lavinimas. Įvairiomis progomis buvo skaitomos žemės ūkio, medicinos ir kitokios paskaitos. Kariai buvo vedami į parinktas filmas ir teatro pastatymus, daromos ekskursijos į jmones ir žymesnes vietas. Platus karių bibliotekų tinklas teikė galimybių vyrams lavintis ir daryti pažangą kaip karinėje, taip ir civilinėje plotmėje. Ypatingas dėmesys buvo kreipiamas kovai su analfabetizmu. Tik visiškai negabūs ir protiniai atsilikę, grįždavo neismokę rašyti ar skaityti. Bet tokių buvo tik vienas kitas.

Rūpestingai paruošta mūsų jaunesnioji karininkijos karta, bendro apmokymo metu, tautinių švenčių ir kt. progomis sugebėjo įskiepyti jaunų vyrų širdyse tėvynės meilę, pasiaukojimą ir draugiškumą. Kareivines tapo ne tik karinės mankštos, bet ir patriotizmo mokykla. Netašyti kaimo žaliūnai po poros metų grįždavo atgalios ne tik gerai paruoštais kariais, bet ir sąmoningais piliečiais, karštais patriotais. Tomis nuotaikomis su laiku persiėmė ir vyresnioji mūsų krašto karta.

Bet pats svarbiausias mūsų kariuomenės nuopelnas — saugumo jausmo teikimas ir pasitikėjimas savimi. Jos pavėsy vyko sparti krašto ekonominė ir kultūrinė pažanga. Jautėmės saugūs nuo vidaus ir išorės priešų. Joks kaimynas negalėjo kėsintis į mūsų nepriklausomybę be rizikos būti įveltam į karą ir imtis visą galimą atsakomybę už pasekmes išplaukiančias iš ginkluotės agresijos.

Gerai atsimename nacijų kėslus Klaipėdos krašte. Jie būtų daug anksčiau suorganizavę kokį pučą ir prisijungę prie reicho. Juk visa policija buvo jų rankose. Bet jie gerai žinojo, kad jų planams įgyvendinti jau pirmą minutę sutrukdydys Klaipėdą stovėję mūsų kariniai daliniai.

Deja, gerai organizuota, visos tautos puoselėta Lietuvos kariuomenė pačiu kritiškiausiu tautai momentu savo uždavinio negalėjo atlikti. Įvykus didžiųjų valstybių grumtynėms, mes pasidarėme šapeliu vandenyne, politinės eigos smulkiu objektu. Kas buvo teisingai ar neteisingai padaryta tegu bus palikta spręsti istorijai. Daugelis karo ir pokario metų įvykių liko neišsprendžiamomis mįslėmis, kurių ir prityrę politikai negali išnariuoti. Tad gerai ar blogai buvo padaryta, kad mūsų karinės pajėgos nebuvo panaudotos nepriklausomybei apginti liks kol kas be atsakymo, lygiai kaip mes negalime suvokti, kodėl Čekoslovakija su milijonine gerai paruošta kariuomene be šūvio pasidavė Vokietijos okupacijai, o mažutė Suomija, įėjusi į karą su Sovietų S-ga ir apkaltinta "agresija" vis dar laisva.

COMMITTEE ON COMMUNIST AGGRESSION APIE REZISTENCIJĄ LIETUVOJE

Atstovų Rūmų Komitetas Sovietinei Agresijai Ištirti savo pranešime pažymėdamas, jog komunistų pavergtuose kraštuose gyventojai yra antikomunistinio nusistatymo ir juose tebėra gyva antikomunistinė rezistencija, ypatingai remiasi Lietuvos pavyzdžiu. Duodama gana ilgą ištrauką iš buvusio NKVD pulkininko Burlickio parodymų, kur tasai buvęs aukštasis NKVD pareigūnas, pats dalyvavęs kovose su Lietuvos partizanais, paliūdi, kad partizaninis sąjūdis Lietuvoje buvo labai stiprus. Partizanų daliniai yra stoję atviro kovon ne tik su NKVD daliniais, bet net ir su raudonosios armijos. Po sovietų pavartotų didelių žiaurumų prieš Lietuvos gyventojus, partizanai savo veiklą sumažino, kad apsaugotų gyventojus nuo tų žiaurumų ir išlaikytų tautines jėgas ateities kovoms. Tačiau rezistencinė veikla, Burlickio liudijimu Lietuvoje visiškai nebuvo likviduota net 1953m.

KNYGOS BARE

Prieš kiek laiko buvo išleista lietuvių poezijos antologija, o dabar Lietuvos Knygos Klubas Čikagoje leidžia B. Brazdžionio redaguojamą didžiąją Lietuvos Beletristikos Antologiją. Šios 2 knygos sudarys visos grožinės lietuviškosios literatūros realinę enciklopediją. Leidinyje bus sudėti 70 autorių rinktiniai dalykai, jis turės apie 700 puslapių. Antologija apima kelių gadynių — spaudos draudimo, priešaušrio, "Aušros", poaušrio, spaudą atgavus, Nepriklausomos Lietuvos ir tremties dešimtmečio kūrybą. Autoriai dedami chronologine gimimo tvarka, niekam netelikiama jokia pirmumo, neaplenkiama jokia srovė, neapleidžiama joks svarbesnis autorius, vienodai traktuojami įvairių pažiūrų rašytojai. Tačiau joje nebus komunistams pasidavusių okupacijoj išaugintų komunistinių autorių. Prie kiekvieno autoriaus kūrybos bus trumpas biografinis žinios bei kūrybos charakteristika, iliustruota žymesnių autorių atvaizdais. Antologiją paruošti padėjo A. Vaičiulaitis, LRD pirm. B. Babrauskas ir Vacl. Biržiška.

Žygi priesaika parems...

Lapkričio Dvidešimt Trečiai

Prieš 36 metus, kaip ir dabar, savo kariuomenės neturėjome. Tada nusprendėm ją kurti akivaizdoje užgriuvančio priešo. Jis vadinosi bolševizmas ir ruskis, lenkas, priešas. Pagaliau nesvarbu. Jis buvo priešas. Ryžomės iškovoti sau laisvę. Laisvės troškulys atsirado mummyse ne viena diena. Jį buvo atsinešę ateidami į šį pasaulį, paveldėję iš milijonų prieš tai gyvenusių lietuvių. Likimas suteikė mums išimtiną garbę, leisdamas kaip tik mūsų kartai įgyvendinti tai, ko buvo troškusi praėję kartos.

Kariuomenė yra tam, kad kovotų ir mūsų kariuomenės kūrimosi laikas šia prasme buvo dėkingas, nes pirmaisiais — 1919 — metais dažnai skaitydavome kariuomenės štabo pranešimus iš trijų frontų ta pačia diena. Ruskis, lenkas ir vokiečiai atstatė tada lietuviui savo kaktą ir kiekviena kakta buvo praskelta.

Rugpjūčio mėn., nors bolševikai jau buvo išgrūsti už Dauguvos, kautynės vis dar tevyko ir frontas stovėjo pasisūsiuęs. Vyrui, ypač suvalkiečiai, ėmė gauti neramių žinių: lenkai slenką link Kalvarijos, Lazdijų ir kt. Mūsų skystos sargybos neatlaikančios.

— Mes čia gulėsim apkasuose, kol mūsų tėviškes kitas priešas nusiaus...

Kai kurie rezerviniai batalijonai Zarasų fronte stačiai reikalavo permesti juos kitur. Vadovybė juos aptvarkė ir jų norą patenkino. Bet, pakeliui į Radvilioną, teko kiek sugaišti ties Lenkų frontu ir šiauriais. Čia buvo susimetę vokiečiai ir rusai — monarchistai, pavadinti bendru bermontininkų (žmonės dar vadina jų kolčakais) vardu. Jie turėjo savo valdžioje Joniškio — Tauragės susisieki- mo ruožą ir labiausiai taršė vargšus žemaičius. Ir tai tuo metu, kai Lietuva jau skaitėsi nepriklausoma.

Mūsų kariuomenės metinė sukaktis buvo pagerbta atsakančiai: 1919 metų lapkričio 23 d. bermonitinkams ties Radvilionu buvo smogtas triuškinantis smūgis. Tuo pat metu buvo stabilizuotas ir lenkų frontas. Bent tam kartui. Mažai betruko, kad susikibtumėm į krūtines su broliais latviais. Mums besidorojant su didesniais, latviai tyliai pasinėmė Palangą, Žeimelį ir kt. lietuviškas vietas, bet juos iš ten išprašėm geruoju. Vėliau, kai 1920 m. buvom užsiėmę su Želigovskiu, latviai jis taip patylo užgrobė mūsų Ilukštą. Jis tebe ir liko latviams. Vardan broliškos ramybės, drauge su ten žuvusių mūsų savanurių kapais.

1920 metais lietuviai užanstaupavo laisvės kovas, sunaikinę lenkus ties Širvintais ir Giedraičiais. Tada kariuomenė suėjo iš visų frontų į kareivines, budėti ir ruošti apginti laisvę, kai reikės.

Laisvę išlaikyti mums ne kartą pagelbėjo ne tiek kariuomenės veiksmas, kiek pats jos budrumo faktas. Pav. dar karo veiksmams vykstant, 1919 m. liepos mėn. lenkų ruoštas vad. P. O. W. sukili- mas Kaune ar 1920 m. vasario mėn. bolševikų mėgintas Panemunės sukilimas būtų galėję ir kitaip baigtis jei ne kariuomenė. Pridėkim 1923 m. pavasarį Klaipėdoj ruoštas vad. Blumenan pučą ar 1927 m. plečkaitininkų pučą Tauragėj ir kt. įsitikinimu, kad be kariuomenės mūsų nepriklausomybė galėjo trukti kur kas trumpiau.

Stiprybės ir praeties semiamės ne tiek iškilmingai minėdami kadaise turėtą didybę, kiek nagrinėdami ir pasimokydami iš praeties klaidų. Vadinkime tai likimu ar kaip kitaip, kad lemiamais momentais mūsų kariuomenei nebuvo leista atlikti tai, kam ji ruošėsi, atseit, ginti laisvę. Paeiliui tie patys: lenkas (1938), vokiečiai (1939) ir pagaliau bolševikas (1940) su savo ultimatumais atkišo mums kaktą ir kas kartą nebuvo net mėginta ją įskelti.

Susikaupimo valandomis, kaip va šiandien, mėginame teigti esą savo kariuomenę mes mylėjom. Dar nepriklausomais metais ruošdavome "Kariuomenės ir visuomenės susiartinimo" šven- tes. Visa tai kiek naivu. Kariuomenė buvo mūsų pačių neatskiriama dalis, todėl mylėjom ją kaip ir patys save. Gal todėl taip ir įvyko, kad patys save mylėjom labiau už laisvę. Savęs taupymo vardan nesiryžom patęsti jauną laisvės medį krauju.

— Taika bet kuria kaina!

— Prieš tokią galybę mes permaži!

Griebėmės kartoti prieš mūsų pakis- tas mintis. Pasėkmė ne sutaupeim nei kraujo, nei laisvės, nei širdgėlos. Laimė- jom numirėlio taiką, likdami gyvais pa-

vieniai. Ir štai stovine tame pačiame taške, kaip ir prieš 1918 metus. Bet yra ir skirtumo. Tada vyrai stėjo kovoti vien kraujo balso šaukiami. Jie net neįsivaiz- davo, kaip gi pagaliau ta laisvė ir nepriklausomybė atrodys. Visa ko matęs kauniškis savanoris taip paaiškino nepriklausomybę Deltuvos berniukui savanoriui: — Matai, vaikel, dabar ir degtinė bus lietuviška. Ir kai prisilaksi, tai lietu- vis milicininkas pasodins tave į lietuviš- ką kalvūzę. — Kareiviuokai ne juokais būdavo nustebę, kai važiuodami namo atostogų, sutikdavo geležinkelietį su įsegtą Vytim kepurėje ir kalbantį lietu- viškai.

Taip buvo tada, devynioliktųjų metų pradžioje. Dabar mes esame patys gyve- nę laisvą laiką ir patyrę, ką reiškia tu- rėti savo valstybę. Tokią pat, kaip kitos tautos turi, kur mes inamių vietoj laikomi. Nepriklausomybę mes jutom, savo rankomis glamonėjom. Joje buvo taip gera, kad dėl jos net mirti nebūtų buvę gaila.

Atsidūrę tremtyje mes išgyvename Adomo Mickevičiaus žodžių tiesą:

— Tėvyne, Tu kaip sveikata:

Tik Tavęs netekęs supranta kuom Tu buvai...
Juntame nepaliamamą nerimą, nelyginant dvasinį niežėjimą.

Išgyvenus 22 metus mūsų kariuomenė sutirpo, išsiskirdė, vadinkim kaip norim. Bet ji neišnyko, nes nebuvo nugalėta kautynėse ir nežlugo, nes buvo visiškai kovinga. Ją sutirpdė klasta, apgaulė ir niekšybė. Nuo tada ji tapo paskirais kariais — partizanais.

Nuo tada kiekvienas lietuvis karys įsipareigojo kovoti savo paties išmone, kur ir kuom jis bebūtų, nelyginant vienišas vilkas. Už save patį ir už visą savo padermę. Taip jį įpareigojo nebe vien tik kraujo balsas, bet dar ir netęsėta priesaika. Ir vienišas karys stėjo kovon su tuo pačiu priešu, su kuriuo grūmėsi jo tėvai ir vyresnieji broliai 1919 metais. Su rusiškuoju bolševizmu, su pačiu sėto- nu. Jis nesidairė kas kovoja greta jo, kam jo ryžtas patinka ar ne, nes kiekvienas sąjungininkas jam buvo geras.

Jis kovojo visur, kur likimas jį suvedė su bolševiku: nuo Petsamo ligi Kaukazo ir nuo Korėjos ligi Indokinijos. Ir kai kiti, dėdamiesi baigę karą, ieško ir smerkia karo nusikaltėlius, lietuvis karys nusisūpsio: iškaukia, kada gi pagaliau bus imtasi ieškoti taikos nusikaltėlių, atnešančių Rainius, Katyną, genocidą.

Deja, šiuo kart priešas liko neper- blokštas. Lietuvos karys, kovojęs ne savo vieno, bet viso kultūringo pasaulio kovą prieš barbarą, turėjo laikinai padėti ginklą. Laikiniai, nes jis nesijaučia nuga- lėtas.

Gyvenimas kartais keistai susiklosto. Vyrai grįžę iš visų frontų, turėjo aiškinti svetimiems, lyg jie būtų nusikalte, kad kovojo. Ir saviškis ne vienas sveti- miems pataikaudamas ar savo neryžtu- mą dangstydamas, drėbė mūsų kariui užgaulų žodį. Bet karys liko kariu. Jis neklaušė tų, kur buvo likę namie, kodėl jie pasirinko frontą, kur svaidomasi žo- džiais, o ne granatomis, kur liejamas rašalas, o ne kraujas. Ir kai bolševizmas rengiasi doroti savo buvusius sąjungininkus, mūsų karys linki jiems to paties, ką jie atėmė iš jo, laikydami geriausius jo gyvenimo metus belaisvių stovykloje.

Apleidom tėvynę padovanoję niekšams savo laisvę ir pridėję priedo tos laisvės gynėjus — savo kariuomenę. Klaidos ma- tosi tik po to, kai jos jau padarytos. Iš- vykdamis šįta ir išsinešėm. Ir tai ne vien tikėjimą Lietuvos ateitimi, ne vien viltį atgauti jai laisvę ir ne vien netęsėtą priesaiką. Išsinešėm dar ir neapykantą! Ir kerštą! Apie tai galvojam kasdien, o kiekvieną lapkričio dvidešimt trečiąją, ypatingai. Ir taip jau keturiolika metų! Mums norėtūsi, kad šių sukaktuvių tremtyje daugiau nebektų minėti...

Nuo prisaikos mūsų negali atpalai- duoti nei laikas, nei atstumas, tik mirtis. Užtat, jei likimas būtų mums žiaurus ir nutęstų atsiskaitymą, mūsų pareigą per- duotų liekantiems po mūsų tremtyje tą laisvės troškimo kibirkštį, kurią patys gavom ateidami į šį pasaulį ir kuri nu- vestų mūsų palikuonis į žaizduojantį tėvynės frontą, kai jis vėl suliepsnos.

Tegul kiekviena lapkričio dvidešimtis trečioji mus sutvirtina, kad belaukiant žygio neišblėstų mūsų priesaika.

Karys

RUSŲ IMPERIALISTAMS NEPATINKA JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ POLITIKA

Žymiausias rusų emigrantų organas "Novij Žurnal" Nr. 36 įdėjo D. Dalino straipsnį, iš kurio matyti rusiškąjį imperializmą atstovaujančių rusų emigran- tų didėjantis nepasitenkinimas JAV poli- tikoj ryškėjančiomis tendencijomis ir dėl jų susirūpinimas. Sužymėdamas visą eilę atsakingų JAV pareigūnų ar šiaip įtakingų amerikiečių pasisakymų, Dali- nas išskelia, jog anksčiau JAV buvo da- viau linkstama po bolševizmo žlugimo palikti Rusiją neišdalintą, tačiau dabar įsigalinti priešinga tendencija: rusų im- periją sudarantiems tautos leisti nuo Rusijos atsiskirti ir kurti savo nepriklau- somas valstybes.

Tokios JAV pasireiškiančios tendenci- jos Dalinui labai nepatinka ir kelia susi- rūpinimo. Todėl savo straipsnyje jis iš vienos pusės stengiasi įsitikinti dabar rusų pavergtas tautas, kad joms iš tokio Rusijos padalinimo nebūsią naudos, o iš antros pusės įkalbinėja ir amerikiečius jog tokia politika pačiai Amerikai bū- sianti žalinga.

Kalbėdamas Rusijos imperijos sudėty esančioms tautoms, Dalinas leidžia su- prasti, jog JAV keliamas tautų išlaisvini- mo šūkis esąs nenuoširdus, ir iš Rusijos "išdraskymo" pasinaudosi tik JAV ginklo sąjungininkai. Anglija esą jau seniai siekianti įsitvirtinti Vidurinėj Azijoje ir Kaukaze, vokiečiai siekia bent dalies Ukrainos, lenkai pretenduoja į Gudijos plotus, Rumunija norinti gauti Besarabiją ir kitų sričių gal net ligi Odesos, turkai nori kai kurių Kaukazo sričių, pagaliau yra pretendenti ir į Baltijos kraštus. Tai primena, Dalinas išvedžioja, kad po Rusijos padalinimo tos sritys pateks į minėtų kraštų okupaciją arba bus paverttos tik iš vardo nepri- klausomais jų satelitais, nes visi tie kraštai nemana kariuoti tik komunizmui sunaikinti, bet norį ir patenkinti ta proga savo teritorines pretenzijas. Tuo būdu tautų išlaisvinimas liksias fiktyvus. O tai nebūsią naudinga ir pačioms JAV-

bėms. Rusijos padalinimo ir jos valdytų sričių perleidimo kaimynams vienintelis rezultatas būsiąs sugriovimas Europoje jėgų pusiausvyros — vienintelė didelė galybė likianti imperialistinė Vokietija. Tuo būdu vietoj imperiamo rusiškojo im- perializmo būsiąs sukurtas dar blogesnis — vokiškasis. Dalino įtaigojimu taika ir ramybė Europoje esanti galima tik esant jėgų pusiausvyrai. O vokiečių jėgą galinti atsverti tik viena didelė ir neišdalinta Rusija. Todėl jis ir norėtų įkalbėti JAV- bes, kad jos remtų po bolševizmo žlugi- mo tokios didelės Rusijos išlaikymą.

Šitokie Dalino išvedžiojimai, žinoma, tiek rusų pavergtomis tautomis, tiek JAV- bėms turi labai mažai įtikinamos galios. Ir pats Dalinas negalėjo nurodyti, iš kur jo informacijos, kad JAV nuoširdžiai ne- nori pavergtas tautas išlaisvinti ir jų teritorijas padalins savo sąjungininkams už pagalbą kare. O įtikinėjimas, jog ru- siškasis imperializmas palaikytinas jėgų pusiausvyrai Europoje išlaikyti, atomi- niame amžiuje neužsitarnauja nė svars- tyumo. Taip suprasta jėgų pusiausvyra šiais laikais tiek pat atgyvenęs dalykas, kaip ir pats imperializmas. Žlungant im- perializmui visame pasaulyje, tuščios pastangos ir rusiškąjį išlaikyti. Dalino iškeliamos JAV politikoj ryškėjančios tendencijos tik stiprina visų rusų pa- vergtų tautų viltį, kad jų kalėjimas tik- rai bus sugriautas ir pašalinta net grės- mė ateity vėl į tąkalėjimą patekti.

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karūnelės ir auk- so tilteliai.

KALBAME VOKISKAI.

KEISTI GUDŲ PRASIMANYMAI TEBEKARTOJAMI

Vokietijoje leidžiamas gudų laikraštis "Belaruskaje Slova" (Gudų žodis) šm. Nr. 4(18) įsidėjo gana ilgą anglų kalba David V. Merlin straipsnį "For our and Your Freedom", kuriame daug daroma lenkams priekaištų dėl gudams padarytų įvairių neteisvybių. Tačiau ta proga straipsnio autorius pripasakoja ir daugelį keistų prasimanymų, liečiančių Lietuvą. Straipsnis pradamas teigimu, jog "nuo 13 iki 19 amžiaus Gudija buvo vadi- nama Lietuva" (Kodėl ji nuo to laiko buvo pavadinta Lietuva ir kaip anksčiau vadinosi, autorius nepasako). Ta Lietuva pavadintoji Gudija buvusi didelė valsty- bė, o jos sostinė būvęs Vilnius. Oficialioji ir raštu kalba buvusi taip pat ne cerkvi- nė slavų kalba, bet gudų. Ja būvęs para- šytas ir Lietuvos Statutas. Žinomas Lie- tuvos didikų giminės — Radvilai, Sapie- gos, Tiškevičiai, Korsakai, Cartoryskiai, Pacai, Kiškos taip pat būvę gudai ir net provoslavai. Tik po Liublino Unijos jie, persiėmę lenkų kultūrą ir gaudami stam- bias koncesijas, perėję į katalikybę. Au- torius prisimena, jog toje valstybėje bu- vę dar ir lietuviai (o taip pat ir ukrainie- čiai). Tačiau iš straipsnio atrodo, kad jie Lietuva vadinamoje Gudijoje jokio vaid- mens nevaidinę. Tai lyg būtų buvusi ko- kia prie gudų prisiglaudusi nereikšminga kiltelė. Jos ir gyvenamas plotas būvęs nedidelis — kaip autorius vienoj vietoj pastebi, ten minima Žemaitija ir buvusi Lituania Propria. Kad Lituania Propria ribos ėjo į pietus nuo Baltstogės, prie Naugarduko ir į rytus nuo Molodečno, autoriui nežinoma. Panašių fantazijų apie Lietuvos ir Gudijos istoriją straips- nyje ir daugiau pripasakota.

Skaitant straipsnį keista darosi, kad atsiranda tauta arba bent tautoje žymes- nė grupė, kuri kratosi tikros savo istori- jos ir kuria tai istorijai pagrąžinti įvai- rias fantazijas. Gudų pasakojimai, kad jų Lietuva vadinta valstybė siekusi nuo Baltijos ligi Juodųjų Jūrų, primena tuos žmones, kurie, norėdami pasirodyti aukš- tesnės kilmės, pasakoja, kad jie kilę iš kažkokių karalių, kunigaikščių ar bent grafų, nors visi žino, kad jie su tais di- dikais tik per protėvį Adomą giminiuo- jasi.

Politiškai tokios fantazijos ruošia dir- vą tarp lietuvių ir gudų tautų nesantai- kai bei kovoms, kas lietuviams visai ne- pagėdautina, nes mes norime geriausių santykių su visais kaimynais, o patiems gudams gali padaryti didesnės žalos, negu jų nacionalistai šiandien galvoja, nes tokie prasimanymai ir keistos pre- tenzijos į svetimą istoriją bei svetimas

teritorijas tik kompromituoja tarptauti- nę plotmę Gudijos bylą. Juo labiau, kad dalykas yra paprastas ir visiems žinomas — Lietuva savo laiku buvo užkariavusi didelius slavų gyvenamus plotus — tarp jų ir gudų — ir juos keletą šimtmečių valdė, o ne gudai buvo sukūrę nuo Balti- jos ligi Juodųjų jūrų savo valstybę.

VLIKO delegato audiencija pas ambasadorių Blankenhorn

Š. m. spalio 15 d. VLIKO Delegatas Dr. P. Karvelis buvo priimtas Ausw. Amto Politinio Skyriaus Vedėjo Ambasado- riaus Blankenhorno. Audiencija įvyko Schaumburger Palais Bundeskanclerio būstinėje. Kaip žinoma, Ambasadorius Blankenhorn yra vienas iš artimiausių Bundeskanclerio politinių patarėjų ir bendradarbių.

Audiencijos metu p. Blankenhorn pa- reiškė, kad Federalinė Vokietijos Vyriausybė Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių išlaisvinimui skiria lygios reikšmės, kaip kad ir vokiečių sričių anapus geležinės uždangos išvadavimui.

Pasikalbėjimo metu iš p. Ambasado- riaus pusės buvo parodyta nepaprastai daug prielankumo ir Lietuvos reikalų supratimo. VLIKO Delegatui buvo pa- reikšta, kad Federalinė Vokietijos Vy- riausybei suverenumą atgavus, p. Amba- sadorius mielai yra pasirūpęs pats asme- niškai įsijungti į pasitarimus siekiant sudaryti gerus santykius tarp Vokietijos ir Lietuvos.

Diena anksčiau VLIKO Delegatas lan- kėsi Užsienio Reikalų Ministerijoje. Iš kompetentingų sferų VLIKO Delegatas patyrė, kad Lietuvos diplomatų vardu Ausw. Amt yra prašyta leisti įsteigti Federalinėje Vokietijoje "Dienststelle des Chefs der litauischer Diplomaten" (Lietuvos diplomatų šefo istaiga). Ofi- cialios Vokietijos sferos į šį prašymą žiūri neigiamai.

VLIKO Delegatas pareiškė, kad vis- tiek, kurie pakaitalai (Ersatz) ar tai Lietuvos Konsulatui ar Lietuvos reikalų šefui atstautyti, VLIKO neįdomiau ir iš jo pusės palaikymo nesulauks. Tos pačios vokiečių sferos domėjosi, ar yra vilties, kad artimiausiu laiku asmuo Lie- tuvai atstovauti galės būti pristatytas VLIKO ir Diplomatu vardu bendrai susi- tarus. Atsakant j tai, VLIKO Delegato buvo pareikšta, kad VLIKAs iš savo pu- sės dėjo ir dės visas pastangas, kad tai galėtų įvykti galimai greičiau.

Karines nuotrupos

Nuo to laiko, kai mes turėjome savo kariuomenę su jos mokymo įstaigomis bei sava karine literatūra, yra praėję jau daug laiko, kurio metu atsirado daug net pagrindinio pobūdžio karybos naujienų. Kai kurios iš jų tapo plačiau žinomos iš bendrosios spaudos, kitos užtikamos tik nekiekvienam prieinamoje specialioje karinėje spaudoje. Pabandysime čia apžvelgti po II Pasaulinio Karo pasireiškusias karybos naujienas. Dėl šaltinių nepilnumo ir negausumo, tai bus tik nuotrupos, duodančios apytikrą vaizdą.

Taip pat reikia turėti galvoje ir tai, kad viešai skelbiama karinio pobūdžio informacija dažnai būna nepilna ar sąmoningai klaidinga, norint tuo būdu suklaidinti priešą ar pakelti savo pusės moralę.

Po II Pas. Karo pasireiškęs ir juo toliau juo labiau aštrėjęs komunistinio ir demokratinio blokų priešiškas išskėlė visą eilę karinių problemų. Viena iš jų yra karinių ir ekonominių reikalų suderinimas. Ta problema lengviau sprendžiama komunistinio bloko, nes ūkinis gyvenimas ten subordinuotas politiniams interesams ir tvarkomas režimo dekretais, mažai žiūrint ūkinio našumo, o taikantis prie esamo laiko politinių reikalavimų.

Tuo tarpu demokratinio bloko gyvenime ūkiniai reikalai dažnai net lemiamai veikia politiką. Korėjos karas demokratiniam blokui akivaizdžiai parodė, kad komunizmas naudos ir karą savo ekspansijai ir taip pat, kad demokratijų karinės pajėgos yra nepakankamos komunizmui lemiamai pasipriešinti. Todėl nuo 1950 metų demokratinis blokas pradėjo ginkluotis tokiu tempu, kurį gali pateisinti tik netrukus kilsiąs pasaulinis karas. Tačiau to paties demokratinio bloko dėl politinių ir psichologinių priežasčių pasikeitęs pasižadėjimas pirmiems karo neprašyti, komunistiniam blokui davė iniciatyvą didinant ar mažinant įtampą veikti demokratijų ginklavimosi tempą, o tuo pačiu ir jų ūkį. Į tai atsakydamas demokratinis blokas perėjo prie ilgalaikio ginklavimosi ir parengties karui politikos. Atseit, demokratijos priešo išvados, kad komunistams sukelti didesnį karą tuojau yra nepriimtina, tačiau jie gali tai padaryti bet kuriuo patogiu momentu ateityje. Todėl ir savo trumpalaikio intensyvaus ginklavimosi planus demokratijos pakeitė "ilgalaikio stiprumo" planu, kuris įgalins jas (bent teoretiniai) neribotą laiką išlaikyti aukšto laipsnio karinės parengties padėtį, tačiau savo ūkį apsunkinant tik tiek, kiek tai nepakenkia normaliam, sveikam ūkiniam procesui ir pažangai. Kiek tas planas realus, gali parodyti tik tikrojo visuotinio karo bandymas.

II Pasaulinio Karo metu vėl stipriau pasireiškė, o po jo sekančiu "taikos" metu ir pradeda įsipilietinti anksčiau nežinoti ar "nereguliarūs" kovos metodai. Ypač rytų fronte pasireiškęs, partizaninis veikimas "šaltojo karo" metu buvo daugiau ar mažiau sėkmingai taikomas Graikijoje, Filipinuose, Indokinijoje, Malajuose, o iš kitos pusės Pabaltijje, Lenkijoje, Ukrainoje, Kaukaze. Skirtumą sudaro gal tik tai, kad komunistinius partizanų atvirai rėmė ir remia komunistinės imperijos centrai, turėdami tikslą atitinkamus kraštus užgrobti, o tuo tarpu vakarų demokratijos antikomunistinius sąjūdžius rėmė ir remia daugiausia vienu kitu žodžiu, nenorėdamos "kurstyti karo ir drumsti tarptautinius santykius".

Taip pat Hitlerio pavyzdžiu plačiai taikoma subversijos, infiltracijos ir kt. vardais vadinama agresija be karo veiksmų ginklu. Panaudojant kiekvienoje visuomenėje esantį nepasitenkinimą ar įtampą, suorganizuojamos politinės ekstremistinės grupės, pravedama psichologiniai vykusi kurstyti kampanija, sukeliama simpatijos ir viltys agresijos užnugaryje stovinčių valstybių, pravedama tarptautinėje srityje akcija tai vidujinės agresijos aukai izoliuoti ir neretai belieka tik praveisti "laisvus" rinkimus procesui užbaigti. Esmėje tai yra ir lieka agresija, pravedama moderniais metodais.

Karo vadovybėms daug galvosūkiu sudaro vadinamieji masinio naikinimo ginklai, populiariai vadinami atominės ir vandenilinės (hidrogeno) bombų vardais. Šie ginklai pasirodė II Pas. Karo pabaigoje ir jų panaudojimas kare tebeturi visą eilę nežinomųjų. Sutinkama, kad tie ginklai įneša į karo vedimą visą eilę naujų veiksnių, kurie turės žymios įtakos karo planavimui ir eigai. Vakaruose laikomasi nuomonės, kad jų tinkamas ir koordinuotas panaudojimas prieš komunistinį bloką gali per visai trumpą laiką

palaužti jo galią ir valią efektingai vesti karą. Tam tikslui pasiekti demokratinis blokas dabar labai intensyviai vysto lėktuvus, galmčius atominis ginklus nešti į bet kurią komunistinės imperijos vietą. Kai kurie tokių lėktuvų tipai jau yra tarnyboje ir stovi komunistinę imperiją supančiose bazėse, kiti yra daugiau ar mažiau prototipo stadijoje. Jų skridimo duomenys neskelbiami ar skelbiami tik apytikriai.

Antra atominis ginklų įnešama naujovė yra ta, kad jie vakarams leidžia tikėtis turint atsvarą prieš komunistinio bloko tradicinį baisiausią ginklą — neišsiamą karių masę, kurią jie beatodairiniai naudoja kovos lauke ir prieš kurią visi ligšioliniai ginklai pasirodydavo nepakankami lemiamam sprendimui pasiekti. Geriausiai tai yra patyrę vokiečiai Rusijoje ir JT pajėgos Korėjoje. Be paliovos metamos karių masės ten pasirodė stipresnės ir už masinę artilerijos ir automatinų ginklų ugnį. Tuo tarpu, prieš priešą išeitęs pozicijas panaudotas atominis ginklas gali vienu smūgiu palaužti dar neprasiidėjusį puolimą. Žinoma, ir tai dar praktikoje nepatvirtinta.

Komunistams taip pat turint atominis ir vandenilinių ginklų, demokratiniam blokui kyla nuo jų gynybos problema. Geresnėje padėtyje yra JAV, esančios toliau nuo komunistų bazių ir turinčios didesnę teritoriją, kurią tenka daugiau saugoti tik šiaurės kryptimi. Tuo tarpu D. Britanija aiškiai mato jai grėsiantį pavojų iš Sovietų bazių ir todėl visomis priemonėmis stengiasi išvengti karo. D. Britanija dėl savo teritorijos mažumo, gyventojų tirštumo ir pramonės koncentracijos yra idealus masinio naikinimo ginklų taikynys. Tuo tarpu, gynimasis nuo atominis ginklų ir juos nešančios aviacijos bei raketų yra dar nevisai patikimas.

Apsaugai nuo atominis ginklų patikimų priemonių dar nėra rasta, todėl skaitoma, kad nuostoliams sumažinti geriausia išsklaidyti bombarduotinus taikinius, t.y. žmonių, pramonės, administracijos centrų ir kt. koncentracijas, o gyvybiniai svarbius objektus (pav. elektros jėgaines, štabus, kai kuriuos administracijos centrus) apsaugoti ypatingai giliose ir atspariose slėptuvėse. Tuo reikalu labai daug jau esą padaryta Švedijoje. Išimtinai jautrioje tuo atžvilgiu padėtyje yra Australija, kurios gyventojų dauguma gyvena keliuose lengvai pasiekiamuose miestuose. Vienintelė paguoda australams gali būti ta, kad Australija yra nuošaliai geografiniu atžvilgiu.

Dabar apžvelkime naujienas trijose pagrindinėse ginklo rūšyse — armijoje, laivyne ir aviacijoje.

V. Stasiškis

(Bus daugiau)

VLIKO RANKA TEBĖRA ISTIESTA SUSITARIMUI

Niekam nekelia abejonės, kad Federalinė Vokiečių Vyriausybei atgaunant suverenitetą, yra pati patogiausia proga daryti visa, kad mūsų santykiai su Vokietija būtų sureguliuoti. 1940 metais rugpjūčio mėn. Lietuvos Pasiuntinybė Berlyne ir Lietuvos Konsulatai Vokietijoje be jokios kaltės iš Lietuvos pusės buvo uždaryti.

Su Federaline Vokietijos Vyriausybe jau seniai eina derybos tą skriaudą atitaisyti. Federalinės Vokietijos Vyriausybė yra pakartotinai skelbusi, kad ji Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą nepripažįsta ir laiko Lietuvą Sovietų okupuotą kraštu. Lietuvos pilietybė ir Lietuvos pasai Fed. Vokietijos yra perdėm patenkinamu būdu pripažįstami galiojančiais. Šį pavasarį, iš kompetentingos vokiečių įstaigos buvo pareikšta nusistatymas eiti iš pradžių prie Lietuvos Konsulato atgaivinimo ir svarstyti Lietuvos Pasiuntinybės atkūrimą.

8. m. rugpjūčio mėn. 9 d. Vyk. Tarybos Pirmininkui Žalkauskui ir VLIKO Delegatui Dr. P. Karveliui lankantis Vok. Užs. Reik. M-joj (ne visi tai supranta) buvo nedviprasmiškai pasakyta, kad po Lietuvos diplomatų vardu padarytų žygių Vokietijos Federalinė Vyriausybė, eidama prie normalių santykių užmezgimo galėtų svarstyti Lietuvos atstovų priminti tik tokį asmenį, kuris būtų pristatytas bendru VLIKO ir diplomatų sutarimu.

VLIKas savo posėdyje rugpjūčio mėn. 11-12 d. išnagrinėjęs visą padėtį, pavedė VLIKO pirmininkui ir VT daryti visus žygius Lietuvos atstovavimui prie Vo-

Linksmas kariskas kampelis

NEPATAIKĖ

Tik okupavę Lietuvą ir sudarę vadinaimą "liaudies vyriausybę", sovietai griežėsi bolševikinti Lietuvos kariuomenę. Tam tikslui, kariuomenės vadu atsiuntė iš Maskvos seną bolševiką, lietuvių generolą Zemaitį. Naujasis vadas pirmu veiksmu rado reikalą pakeisti sovietiską rubašką naujai pasiūta Lietuvos generolo uniforma, o antru veiksmu — sudaryti sau palankių karininkų būrį mūsų daliniuose. Deja, aktyvioje tarnyboje tokių karininkų neatsirado. Tada, kariuomenės vadas išleido atsišaukimą į atsargoje esančius karininkus, kviesdamas stoti savanoriais į kariuomenę tuos, kurie dėl politinių ar kitų motyvų buvo pašalinti iš kariuomenės. Kiekvienas savanoris turėjo asmeniškai prisistatyti gen. Zemaičiui. Bet ir šis žygis nedavė norėtų rezultatų. Atvyko apie desėtkas savanorių, bet po pasikalbėjimo su vadu, paaiškėjo, kad nei vienas netinka, nes nebus bolševikojantieji.

Vieną dieną turėjau pakeisti kariuomenės vado nuolatinį adjutantą. Besėdint kambaryje gretimam prie vado kabineto, įėjo vidun vidutinio amžiaus vyras. Paaiškino, kad esąs atsargos leitenantas ir norįs pamatyti vadą dėl įstojimo kariuomenėn. Kariuomenėje esąs patyręs, nes dalyvavęs Lietuvos laisvės kovų frontuose.

Palikęs savanorį savo kambaryje, nuėjau padaryti pranešimo kariuomenės vadui.

— Labai gerai, labai gerai, — nužiugo gen. Zemaitis, — prašau tuoj pat pakviesti.

Įleidęs interesantą kabinetą, atsisėdau prie stalo ir laukiau pasikalbėjimo pabaigos. Bet dar nespėjus net cigaretę užsidegti, staiga atsidarė kabineto durys, pro kurias, kaip šampano bonkos kamštis iššovė paraudęs ir susijaudinęs savanoris.

— Ot tai nepataikiau, ot nepataikiau, — nervingai vaikščiodamas kambaryje kartojė leitenantas.

— Ką nepataikėi? — susidomėjęs paklausiau.

— Taigi, kad žinočiau. Bet iš visko matyti, kad nepataikiau...

Matydamas, kad žmogus tikrai kažką sunkauso pergyvena, pakviečiau atsisėsti ir ramindamas paprašiau, kad papasakotų, kas atsitiko. Iš savo pusės pažadėjau, jei būtų galima, padėti.

— Tik įsivaizduokite, — kalbėjo apriūmęs. — Įėjau pas kariuomenės vadą, nors ir civiliniu drabužiu dėvėdamas, bet pagal rikiuotės statuto reikalavimą, kaukštelėjęs kulnais atraportavau:

— Tamsta vade, esu atsargos leitenantas X, dabar ūkininkauju Zemaitijoje, sužinojęs, kad šaukiate kariuomenėn savanorius, atvykau Tamstos žinion.

— Kariuomenės vadas labai maloniai sutiko, paspaudė ranką ir paklausė:

— O ar žinai, kokių tikslu šaukiu savanorius?

— Tamsta vade, juk Lietuvą vėl užplūdo bolševikų gaujos, bet su Dievo padėjimu sutvarkysime juos taip, kaip sutvarkėme 1919 metais, — atsakiau.

— Na, na, ir ką j tai vadas? — netverdamas smalsumu paklausiau.

— Pažvelgė j mane nusigandusiom akim, atsistojo ir, lyg vaiduoklį abiem rankom modamas, sušuko:

— Vaziuok greičiau namo, vaziuok atgal į tą peklą Zemaitijai.

GALVA GALVAI NELYGI

Divizijos vadas manevrų metu sustoja prie pėstininkų grandies, kuri planingai išsidėsčiusi gynimui. Prie progos, sumanė pakamintinėti grandinį apie atstumą iki žymesnių vietos daiktų.

— Pasakyk man Tamsta, — kreipiasi j grandinį, — kiek atstumo iki priešaky matomo atskiro medžio?

— Keturi šimtai metrų, Tamsta generale.

— Gerai. O kiek atstumo iki miškelio pakraščio?

— Šeši šimtai metrų.

— O iki apvalaus kalnelio dešinėje?

— Aštuoni šimtai metrų, Tamsta generale.

— Gerai, labai gerai, — linksi galva generolas. — Bet būtų dar geriau, jei visus atstumus turėtum susirašęs popierėje, juk taip galima užmiršti.

— Galva galvai nelygi, Tamsta generale, — atkirto grandinis.

SMINGAMIEJI BOMBONEŠIAI

Balio metu, už vaišių stalo sėdi Rytuose buvęs leitenantas ir su užsėdėgimu pasakoja savo kaimynei išgyvenimus fronte. Kalba eina apie garsius vokiečių smingamuosius bombonešius, vadinamus "štukomis". Didesniam vaizdingumui, pasakotojas iškėlęs virš galvos sugniaužtą kumštį, kurios atkištas nykštis turi reikšti smingančio lėktuvo nosį.

— Sunku įsivaizduoti, ponai, koks baisus efektas, kai kaukdamas lėktuvas sminga žemyn.

Imituodamas lėktuvo smigimą, energingai leidžia kumštį nykščiu žemyn, kuris netikėtai pataiko į kaimynės lėkštės kraštą. Lėkštė su visu turiniu apsisverčia ponitei ant kelių.

— Efektas tikrai baisus, pone leitenante, Pirmą kartą užsėdėjau naują suknelę ir dabar teks išmesti, — atkeria iš pykčio paraudusi ponai.

Australijos Lietuvių Bendruomenei

Erangūs Tautiečiai,

neatsisakykite paremti Vinco Krėvės-Mickevičiaus paminklo statymo komitetą savo aukomis. Milžino kapą tepridengs jūsų rankomis ir širdimi nukaltas granitas, kuris žymės didžiojo lietuvių amžinojo poilsio vietą.

Aukų lapus (esu gavęs penkis: Nr. 133, 134, 135, 136 ir 137) įteikiau: ALB Krašto Valdybai (NN 134, 135, 136, 137), ALB Melbourne Valdybai (Nr. 133).

Jei bet kurio mūsų tautiečio nepasiektų vienas iš tų aukų lapų, o jįsai norėtų ir savo plytele prisidėti, prašau aukas siųsti vienai iš išvardintų Australijos Lietuvių Bendruomenės Valdybų. Atsiminkime, kad visi aukų lapai (pilni ar tušti) turės būti gražinti Amerikon iki šių metų pabaigos.

Tad prisidėkime neatidėliodami visi, nesivarždami aukos dydžio. Visi būsime vienas kitam dėkingi atlikę gražų talkos darbą.

Vytautas Žemkalnis
Paminklo Statymo Komiteto narys

pasisako už vieningą laisvinimo akciją. Įvairių kraštų Lietuvos Bendruomenių atstovai pakartotinai yra pasisakę ta pačia prasme. Visuotinės patriotinės lietuvių visuomenės ir spaudos noras yra, kad tas susitarimas įvyktų.

Atėjo pati paskutinė valanda baigti šį beprasmią ginčą.

PADEKA

Poniai P. Gavilenei, paaukojusiai skautų reikalams penkis svarus, nuoširdžiai dėkoju.

"Vilniaus" Vietininkijos vietininkas

Vyro širdis — tai geležinkelio vagonas, j kurį sėdant, niekada nesi tikra, jog ligi galo teks vienai važiuoti.

Flers Caillavet

MAZIL AGENCIES

28 WRIGHT STREET, ADELAIDE, S. A. TELEFONAS LA 1759

LIETUVIŠKOS PATEFONO PLOKŠTELĖS!

Gavome naują siuntą lietuviškų patefono plokštelių.

Plokštelių sąrašas su kainomis siunčiamas nemokamai — pareikalavus. Taip pat turime dideles atsargas vokiškų, lenkiškų, jugoslaviškų, ukrainietiškių ir kitokių plokštelių.

Amžina plunksna, automatiškas pieštukas ir "Ball Point" plunksna

kartu su puošniu plastišku futliaru. Importuota iš Vakarų Vokietijos. "Pelikan" sistemos amžina plunksna. Kaina tikrai 17/6. Užsakant paštu — persiuntimo išlaidas apmokame mes.

Maloni kalėdinė dovana Ponioms ir Panelėms!

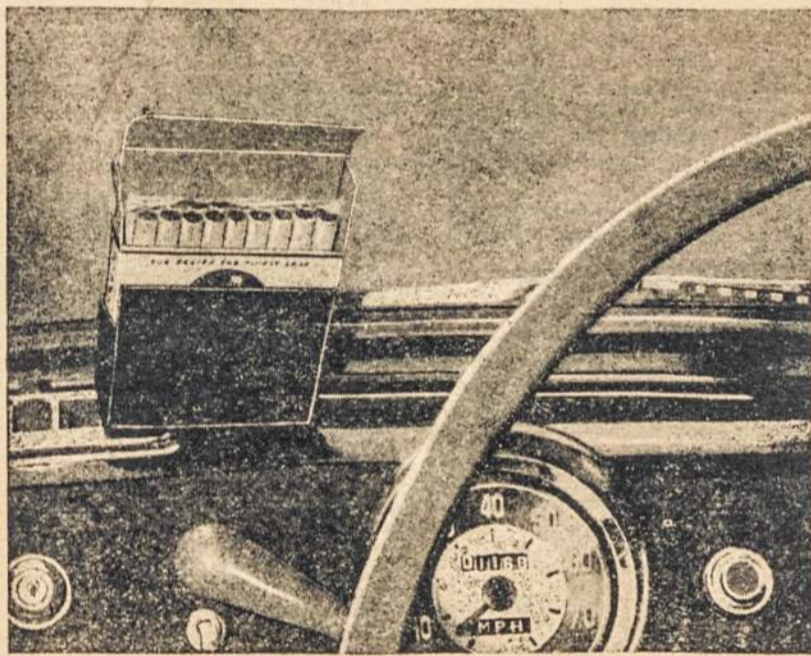
Šveicariškos PERLONO kojinės yra vienos iš tobuliausių pasaulyje. Už 45/- dvi poros šitų puikių, permatomų ir ypatingai patvarių kojinių Jums oro paštu bus persiūtos tiesiog iš Šveicarijos. Užsakant prašome pažymėti numerį (numeracija tokia pati kaip ir Australijoje) ir pageidaujamą spalvą.

DĖMESIO!

MEDŽIAGA IMPILAMS. Garantuoti neperleidžia pūkų. Importuota iš Vakarų Vokietijos. Pageidaujant pavyzdį ir kainą pasiūsiame paštu.

VOKIŠKAS DAMASKAS. Aukščiausios kokybės. Prašome reikalauti pavyzdžių.

DĖMESIO AUTOMOBILISTAI!

Važiuodamas nenukreipk akių nuo kelio... Laikyk savo cigaretes prieš pat akis...

Magnetiškas odinis portsigaras

(Ilustruotas aukščiau)

Pagamintas iš tikros odos ir įmagnetintas... Tokiu būdu šitas portsigaras tvirtai laikosi prie kiekvienos metalinės automobilio dalies. Važiuojant mašina šitas portsigaras ypatingai padeda išvengti pavojingų situacijų: šoferis, norėdamas užsirukyti, neturi nukreipti savo žvilgsnio nuo kelio — portsigaras randasi jo akių aukštumoje... Be to, žinoma, toks portsigaras yra įdomi ir nekasdieniška dovana...

Gaunama dviejuose dydžiuose: ANGLIŠKŲ CIGAREČIŲ pokeliui — 17/6
AMERIKONIŠKŲ CIGAREČIŲ pok.—15/9
(Užsakant paštu — persiuntimą apmokame mes)

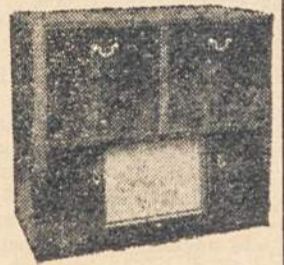
ODINIAI DIRŽELIAI LAIKRODŽIAMS

Odiniai meniškai tautiniais raštais ornamentuoti dirželiai rankiniams laikrodžiams. Kaina su persiuntimu — 8/9.

"CARINIA" RADIOGRAMAS

Šitas radiogramas gamintas pagal europiečių inžinierių specifikacijas specialiai europiečių rad. jo klausytojų naudojimui, kurie pageidauja pirkti tobulą radiogramą su geru ir visą pasaulį pagaujančiu priimtuvu. CARINIA radiogramas turi 10 lempų, magišką akele, 12 colių garsiakalbį, prabangų kabinetą, specialų įjungtuvą ausiniams arba dar vienam garsiakalbiui. Trijų greičių automatiškas plokštelių keitėjas. Kaina tikrai — £156.16. 0. Prašome palyginti šito radiogramo kainą su kitais tokio pat pajėgumo radiogramais ir Jūs turėsite sutikti, kad CARINIA radiogramas vertė yra tikrai didelė. Prašome atvykti pas mus ir paklausti puikaus CARINIA tono, perdavimo ir atkreipti dėmesį į skoninę ir prabangų jo kabinetą.

KNYGOS ir ŽURNALAI

MES importuojame knygas ir žurnalus iš Vokietijos, Šveicarijos, Austrijos, Prancūzijos ir kitur. Nuolatos mūsų sandėlyje yra didžiausias pasirinkimas Adelaidėje vokiškų, prancūziškų, itališkų, lenkiškų ir kitų knygų bei žurnalų. Savo knygų sąrašus siunčiame pareikalavus nemokamai.

Taip pat priimame prenumeratas ir užsakymus vokiškiems žurnalams ir knygoms iš medicinos, technikos, mokslų, filosofijos sričių.

Tinkeliai plaukams

Europietiško stiliaus tinkeliai plaukams.

— VYRAMS. Kaina su persiuntimu tik 6/9.

BROCKHAUSAS

2 tomų vienas iš tobuliausių vokiškų leksikonų. Kaina su persiuntimu £ 9.9. 0.

Importuoti austriški žiebtuvėliai

Gavome naują siuntą importuotų austriškų žiebtuvėlių. Trys modeliai, visi su automatišku akmenėlių pakeitimu.

BORA — 4/6, AETNA — 5/-, OKAY — 6/3. Kainos su persiuntimu.

MES ESAME DRAUDIMO AGENTAI

Visų rūšių draudimas — ugnies, turto, mašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir t. t.

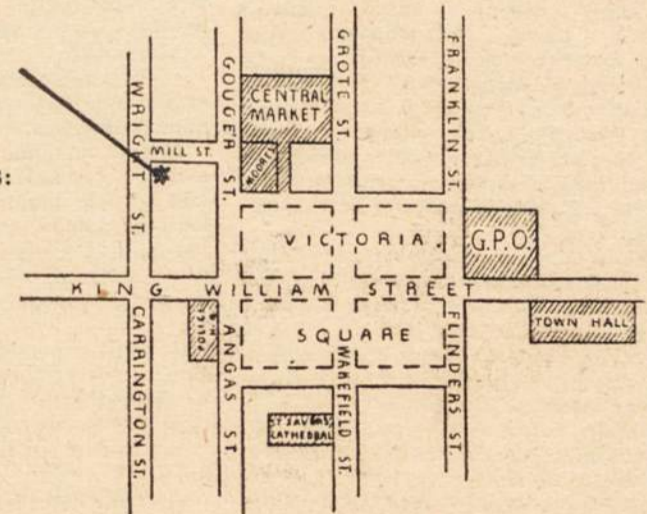
Norėdamas apdrausti savo gyvybę, turtą, mašiną ar kitką, Tamsta negaišindamas laiko mums paskambink arba parašyk, ir mūsų atstovas Jus aplankys Jūsų pageidaujama laiku. Pasiteiravimas Jūsų niekuo neįpareigoja.

KAIP MUS PASIEKTI?

Čia paduodame planelį, kaip mus patogiausiai pasiekti.

DARBO VALANDOS:
Kasdien nuo 10.00 val. ryto iki 6.00 val. vakaro.
Šeštadienis nuo 10 iki 12.30 val.

28 Wright Street, Adelaide S. A. Telefonas LA 1759

KALBAME LIETUVISKAI

Kazys Puida

KOL SAULĖ PATEKĖS

ROMANAS

(Tąsa VII)

Kartais jis pasikviesdavo ir Marytę su Jurka, tuomet dar daugiau gyvumo įnešdavo į vienodą kaimo gyvenimą. Jurka, žinoma, tuoj prisiliedavo prie savo vienmečių sėbrų ir tiek ji tematydavai iki vakaro. Eimutis su Maryte laikydavosi vienodos taktikos.

Sumanį pienininkę, atėjus pavakare, melždavo karves kartu su visomis kaimietėmis, mokydavo jas kaip ir kas reikia daryti. Patardavo pirktis centrifūgą, kviesdavo pas save darbo metu ir mokydavo žingėdžias sodžiaus mergaites.

— Palauk, palauk, mama, — šaukė Marytė bėgdama prie krosnies, kur sena šeimininkė stengėsi pilną katilą vandens pati viena nuo vašo nukelti.

— Vaje! — stebėjosi senutė matydama panelę prie nešvaraus kamino. — Kuo gi svetelius pamylėsiu? — rūpinosi.

— Vandeniū, šalto vandeniū norėtu-me, — atsiliopė Eimutis.

Ir taip ėjo jis liaudin dėl liaudies, dėl naudingesnio būsimųjų darbų pritaikymo, dėl didesnės pastangų vertės.

Atsidėjęs tyrinėjo užmirštąją ir, dažnai nesuprastą kaimiečio psichologiją, jo pasaulėžiūrą ir vingiuotą jo minčių taką, kad vėliau nereikėtų dirbti apgraiomis...

5.

Žinia apie rengiamąją gegužinę pasiekė ir Rodavičių, tolimesnį Butrimų kaimyną. Iš pradžių tasai sumanymas labai jam patiko, bet ilgainiui, patyręs, kad gegužinė ruošiamą daugiau lietuvių inteligentijos, sumanė gauti smulkesnių žinių.

Ne vien gegužinę spyrė ji aplankyti Butrimus. Iš pat jaunystės imdamas iš gyvenimo visa tai ką galėjo paimti, jis ilgainiui pradėjo visai nesiskaityti su aistra. Apylinkėje visi jį žiūrėjo kaip į žmogų, kuris niekuo per daug nesidrovi, ir visuomet sumaniai sugeba užtušuoti pėdsakus, kad ir puikiausias seklys jo nesuseks. Patydomis kaimynai suversdavo daug šunybių jo sąskaiton, bet nei neišdrįso jam aiškiai į akis pasakyti.

Iš vienos pusės, visi jo nekentė; iš kitos — visur besilankantį priimdavo išskėstomis rankomis, nes kitaip nebuvo galima pasielgti. Ką žmonės pasakytų!

Ta pati dvasia viešpatavo ir Butrimuose. Tik viena motutė, laikydama apylinkėje įsivyravusios tradicijos ir sekdamą kaimynų pėdomis, ištiesdavo jam ranką. Bet po jos šypsena, kuri švelniai puošdavo jos nuvytusius skruostus, Butrimienė jautė laimę, kad, vis dėl to, šis žmogus jos namuose negali padaryti jokios šunybės ir kartu piktinosi, kad nei vienas neišdrįstų pirštu į jį parodyti.

Rodavičius visa tai gerai žinojo ir naudojosi, bet būdamas svečiuose visuomet išlaikydavo aukščiausią padarumą ir mandagumo laipsnį. Savo žemiems sumanymams ir geidimams įvykdyti jis rasdavo kitą laiką ir kitą progą.

Tūli, jo nepažįstą žmonės, jį laikyavo lenkiškumo atstovu, iš ko pats Rodavičius ne kartą skaniai pasijuokdavo. Jo supratimu nereikia būti nė lenku, nė lietuviu, nė kuo kitu, tik reikia gyventi.

— Mano lenkiška kilmė yra toks pat nesupratimas, kaip kad prancūziškoji ar kuri nors kita. Visų svarbiausia, kad aš esu ir man to visiškai pakanka pridėjus mano dvarus, — šaltai atkirto jis Dabkui, kartą užsipuolusiam, kad jis nieko nedarąs, nieku nesidomįs.

Moterys — silpniausioji Rodavičiaus gyslė. Tik jos galėjo jį kur nori nuvilioti. Pastaruoju metu paliejęs materialiai, dažniau sėdėdavo namie, dėl ko kaimynai nemažai stebėjosi, visada pripratę matyti Rodavičių grįžtantį ar išvažiuojantį.

Dėl to Marytės rengiama gegužinė jį ypatingai sudomino. Čia, svajoto jis, bus pakankamai dailiosios lyties ir iš anksto bus galima ką nors nužiūrėti.

Ilgai laukęs pakvietimo ir jo nesulaukęs, diena prieš gegužinę Rodavičius išsirengė aplankyti Butrimus.

Eimutis kaip tik buvo su Jurka užsiėmęs. Vladas nuvežė reikalingus daiktus į piliakalnį. Senis Butrimas buvo į pievas išėjęs. Namie buvo likusios tiktai vienos moterys.

Išgirdus kažką atjojant, motutė pažvelgė pro langą ir susiraukė, bet tuoj išėjo svečio pasitikti.

— Seniai, labai seniai matytas — sveikino atvykusį.

— Todėl ir sumaniau apsilankyti, — mandagiai būduodamas ranką, tarė Rodavičius. — Buvau Pakuonio foliavarkan

nujojęs pievų apžiūrėti, tai ir užsukau, — teisinosi.

— Prašome, prašome, — kvietė vidun motutė. — Tiktai vyrų namie nėra. Senis nuėjo į pievas, o Vladas nuvežė daiktus į Dabkaus piliakalnį, mat, jaunimas sumanė ruošti joninių gegužinę.

— Šit kaip! — stebėjosi Rodavičius, nuduodamas nieko nežinąs.

— O kaip gi! Neramus tas mūsų jaunimas šiais laikais, — murmėjo motutė.

— Ką bedarysi, — primetė Rodavičius, nežinodamas kaip elgtis, nežinodamas šeimininkės nuomonės.

— Taigi, jo niekuo nenumalšinsi. Čia gegužinė, čia už kelių dienų spektaklis. Nesigaili nė triūso, nė vargo... — aimanavo jai.

— Jau, matyt, kokie laikai, toks ir jaunimas, — pritarė Rodavičius.

— Bet aš čia plepu, o Marytė gal sau tinginiauja. Pašauksiu ją, — užbaigė bėgdama iš salės.

— Nesirūpink, tamsta. Aš valandėlę pailsėsiu ir josiu namo, — įtikinėjo Rodavičius.

— Tuoj, tuoj ateis.

Rodavičius dairėsi po paprastą, jau tiek kartų matytą, bajorų salionėlį. Senoviški baldai, nušutusiais apmušalais; kaminielis, niekuomet nekūrinamas; ant sienų visos olografijos pajuduosios — Barbora Radvilaitė, kažkokia rytų gyvenimo panorama, keliatas smulkesnių paveikslėlių, kurių net žiūrėti jau negalima. Pakreipė žvilgsnį į kitą kampaną — senas fortepionas, šalia pilna gaidų lentinė ir viršų paveikslas — naujas.

Rodavičius tuoj priėjo, smalsumo veddamas, ir žvilgterėjo į parašą: "Vytauto Priesaika". Suraukė antakių, lyg kažką prisiminti stengdamasis, bet tuoj pakėlė akis ir atydziai tyrinėjo paveikslą.

Keistai atrodė tas visos bajorijos užmirštasis "lenkų tautos nevidonas" bajoro salione.

— Ką gi tamsta taip adydziai tyrinėji? — paklausė skardus, bet nelinksmas Marytės balsas.

Rodavičius atsisuko, priėjęs pasisveikino ir atidžiai žiūrėjo į jos akis.

— Naują paveikslą pamačiau, — atsiliopė.

— Kaip jis tamstai patinka? — klausė Marytė.

— Hm! Kaip čia pasakius, — pradėjo eidamas prie paveiklo. — Nieko sau! Tik man atrodo svetimas!

— Kodėl?

— Gal todėl, kad jį pirmą kartą matau.

— O šitie artimesni? — paklausė ji, rodydama oleografijas.

— Tuos dažniau matau, — atsakė.

— Ir jie tamstai nenusibodo?

— Ne.

— Stebėtina! Aš jų jau negaliu matyti. Man vis atrodo, kad tai kažkokie numirėliai kabo, o ne paveikslai. Sakytum, kad dailininkas juos sukūrė tik tam, kad niekas į juos nepažvelgtų. Atrodo, lyg lenkų menas tais paveikslais užsibaigė, ir nieko kito, naujesnio, lenkai nesukūrė.

— Kaip gi nesutvėrė? — protestavo Rodavičius.

— Bet mūsų salionuose tų naujenybių nematyti, — aiškino Marytė. — Tamsta žiūrėjai į Mateikos paveikslą ir laikai jį svetimu. O juk tai neseni lenkų dailės istorijos metai.

— Man, matote, dailė neįdomu, — atvirai prisipažino Rodavičius. — Tiesą pasakius, aš jos nesuprantu... Abu nutilo.

— Tamstos motutė man nęaiškiai pasakojė apie kažkokią gegužinę, — prisiminė Rodavičius.

Marytė sukando lūpas, pykdama ant motinos už neapsižiūrėjimą, juo labiau, kad girdėjo jaunimą tariantis kas reikėtų gegužinėi kviesti. Taip pat žinojo, jog nutarta kviesti jaunimas ir artimesni kaimynai, išskyrus Rodavičių. Sodžiaus jaunimas vienu balsu to reikalavo.

— Taip, sumanėme šokią tokią gegužinę suruošti, — nenoriai atsiliopė Marytė, pabrėždama "šokią tokią", kad tuo išbaidytų Rodavičiaus norus.

— Bet Rodavičius jau ėjo stačiai prie reikalo.

— Ankstose ribose, be abejo, — tarp kita ko paklausė.

— Taip, — patvirtino Marytė.

— Ir, žinoma, tiktai išrinktieji — pridūrė jis.

Marytė neišlaikė to aštraus žvilgsnio, ir, nusišypsojus, piktai atkirto:

— Ne visiškai, tai lietuvių jaunimo gegužinė.

— Lietuvių jaunimo? — nustebo. —

Iš Mr. Ilgausio Kontozos

"THEIR CELEBRATION WAS JUST LIKE HOME"

"Jų apvaikščiojimas buvo panašiai, kaip namie"

"Buvo laimingos dienos 1938 m., kada gražioji Stasė Korsakaitė studijavo odontologiją Vytauto Didžiojo Universitete Kaune — Lietuvoje. (Sakinys išspausdintas labai riebiu šriftu, reiškia, — tekste svarbiausias — Mr. Ilg.)

Ten sutiko inžinierių Antonov Pacevičių, vieno profesoriaus asistentą, ir susimylėjo (žodiškai — įkrito į meilę).

Gyvai atrodančiam Jonui Kalvaičiui ten buvo taip pat geros dienos. Daug dirbdamas, jis užbaigė ten teisę. Tenai taip pat turėjo proginių dvikovų (!), bet nė vienoje iš jų nebuvo sužeistas.

(Toliau seka kelios eilutės, kurias ir prie geriausių norų negalėjau išversti. — Mr. Ilg.)

Toliau: "Jonas Kalvaitis, kuris buvo valstybės gynėjas (žodiškai — viešas skundikas — Mr. Ilg.) ir tarnautojas, tapo pabėgėliu nuo rusų.

"Pacevičiaus familija paspruko nuo

rusų taip pat. (Vėl dėl savo nepertobuliausio anglų kalbos žinojimo, praleidžiu keletą eilučių. — Mr. Ilg.)

"Atvykę Australijon jie pradėjo kurti naują gyvenimą. Stasė ir Antonov Pacevičius iš lėto pasistatė savo namą, turį automobilį ir tris laimingus vaikus..."

Kadangi, kaip matote, kukabarų krašto šnektoj nesu stiprus, pratupėjęs prie "The Sunday Mail" (30.10.54) tik tiek teisverčiau, nors buvau pasišovęs su visu straipsneliu susidoroti. Pasibaigus kanturybei, vertimą baigiu ties čia, nes, manau, gerb. Skaitytojai ir iš to turės pilną vaizdą akademikų pirmojo vakaro Adelaidėje. Jūsų Mr. Ilgausis

REPORTAŽAS

Anądien ir sakau aš savo vaikui:

— Girdėjau, kad kažką lietuvių vienoje priemiesčio salėje rodys. Pagerbdamas jau vien tos šalies vardą, kurios kopūstlapiai jaunystėje maitino tavo tėvą, nušokuok pažūrėti, ką jie ten parodys, o grįžęs papasakosi ir abu mano skyriuje parašysim pirmą reportažą. —

Kaip dar nežinote, aną dieną man iškrito paskutinis dantis ir nuotaika bet kur viešai rodytis sušlubavo, bet kallelį dėl tokio menkniekio nežadu padžiauti, nes Redaktoriaus parėdymu (nežinau — raštišku ar žodiniu), nuo anos nelaimingos dienos, kad savo paskutinį dantį sėdinčiam prie stalo Redaktoriui į batą įdėjau, esu maitinamas virtais kopūstlapiais.

Vaikis grįžo tik apie pusiaunaktį ir šitą ką papasakojo:

— Nustriuksėjau, sako, buvo jau prasidėję. Nors durys buvo uždarytos, bet aš radau visai padory plyšį ir žiūriu — ogi, tikrai lietuvių scenoj, kad vaidina, kad vaidina, net miela žiūrėti. Pridėjau prie plyšio ausį ir iš nustebimo išsižiojau — nugį lyg ir angliškai, arba bent labai panašiai šneka. O aiškiai matau lietuvius, pažįstamus, rodos, ešęs vardais pradėtum šaukti, bet, pridėjus ausį, nė vieno lietuviško žodžio negali sugauti.

Tai turi būti kažkas labai įdomaus!

— Abejoju, ar pas lietuvius gali būti kas nors įdomaus, — aitariai pastebėjo Marytė.

Rodavičius atrodė nematęs nei jos pykčio, nei aitrumo.

— Tam, kuris pirmą kartą tokioj pramogoj dalyvautų, būtų įdomu, — paaiškino.

— Ar gi tamsta niekuomet nesi buvęs lietuviškoj gegužinėj? — paklausė Marytė ir pajuto padariusi nedovanotiną klaidą.

— Niekuomet! — skubinosi paaiškinti Rodavičius. — Labai norėčiau, jei galima, patekti ton gegužinėn, — spyrė Marytė prie sienos. Jis gerai žinojo, kad ji neturės pakankamai drąsos jam stačiai pasakyti "ne", kad senoji jų pažintis, luomų lygybė ir kitos aplinkybės padarys savo.

— Girdėjau, kad tamsta tos gegužinės sumanytoja, — segė argumentą po argumento, — taigi, jei tamstos malonė — dalyvausiu, jei ne — ne.

Marytė visiškai sumišo ir nebežinojo ką atsakyti. Jautė gerai, kad ilgiau tylėti nebegalima — negražu, nemandagu. Atsakomybė prieš draugus, jų nutarimo sulaužymas — taip pat per daug.

— Ne, tamsta, — drąsiau, bet kiek virpančiu balsu pradėjo, — tai ne nuo manęs priklauso. Yra specialus rengėjų būrelis, kuris turi sąrašą kviečiamųjų asmenų. Tas sąrašas yra pas p. Eimutį. Tuoj pažiūrėsiu, ar tamsta ten įrašytas. Atsikėlė ir išėjo.

(Bus daugiau)

Taip ir dėlioju prie plyšio tai akį, tai ausį, negalėdamas nutverti, kuris šių padargų klysta.

— Pradėjus žiūrovams ploti, užlindau už vienos peleninės. Išėjusi prieangiu publika daugumoj lietuviškai kalba. Klausau:

— Skaitėi programą?

— Skaičiau.

— Na, ir kas?

— Nugį kas? — Juokas ima ir tiek.

Toliau stovinti ponia dairėsi, dairėsi, ir pagaliau, kratydama ant mano kailiuko cigaretės pelenus, sako savo vyrui:

— Keista, net Good Neighbour ponų nematyti, o jie jau, rodos, šįvakar turėjo ateiti ir pasidžiaugti.

Stambus, akinuotas vyras, ištraukė ranką iš kišenės ir, mosuodamas rodomuoju pirštu, tarė žmonai:

— Nekartą pastebėjau, Dalka, kad psichologijoj tu vis padarai klaidingų ėjimų. Argi džiaugtųsi meškeriojas, jei jam dar tik besidairant paupy ir besirenkant vietą meškerioti, štai, žuvis išlipy iš vandens, atšliaužtų ligi jo krantu, išsivyniotų iš popierio kabliuką ir... prarytų.

Buvo išsižiojęs dar kažką daugiau aiškinti, bet subirbė skambutis ir visi pradėjo gužėti salėn. Pro kojas įsmukau vidun ir aš.

Uzdangai pasikėlus ir vėl tas pats: žiūriu — lietuvių, klausau — lyg tai australai. Norėdamas tikrą teisybę sužinoti, pasiryžau visiškai arti prieti ir tikrai įsiklausyti kaip jie kalba. O tų tusių eilių tiek daug, kad turėjau smarkiai maneivruoti, kol nepastebėtas prislinkau ir įsitaisiau prie vienos pirmoj eilėj sėdinčios ponios kojų.

— Ir žinai ką, tėvai, — staiga linksmai pašoko liūdnai pasakojęs vaikas, — dantis tau parnešiau.

— Kaip tai dantis, — nustebo.

— Ogi visai paprastai. Ta ponia, prie kurios kotų tupėjau, pradėjo taip smarkiai žiovauti, kad vienąkart staiga, barkšt, kažkas ir nukrito prie pat manęs. Išsigandau. Žiūriu — ogi jos dirbtiniai dantys begulį šalia manęs. Tada staiga prisiminiau tave, tėvai, ir... štai jie.

Ir tikrai vaikas man ištiesė dantis. Lyg ir nejauku postalėj pasidarė žiūrint į juos bet pagalvojęs apie žalius, tarp dantų traškančius kopūsto lapus, nugalėjau baimę ir pradėjau mėginti juos sau prisitaikinti. Truputį perdideli, bet vaikas, nebūtų vaikas — tuoj sugalvojo, kad juos prie ausų man reikia prisirišti, jog aš, nuėjęs į panašų vaidinimą, bežiovaudamas nepamesčiau.

— Tai kaip ten buvo iš tikrųjų? Ar jie kalbėjo australiškai, ar lietuviškai? — paklausiau, ir pats išsigandau savo balsu — pro dirbtinius dantis žodžiai taip keistai skambėjo.

— Tėvai, tikrai nemeluojau — iš jų lūpų šįvakar negirdėjau lietuviško žodžio. Pažiūrėjau į akis — atrodo, meluoti negalėtu, papūčiau į ausis — kiauros, eina vėjas, reiškia turėjo girdėti. Nejaugi jo būtų teisybė?!

KIEK LIETUVOJE AREŠTUOTA IR IŠTREMTA ŽMONIŲ

Duomenys, gauti iš grįžusiųjų apklausinėjimo

(Pabaiga)		SPEJAMAS BENDRAS ISTREMTŲJŲ SKAICIUS	
UKMERGĖS APSKRITIS			
Sarkaičiai	Gelvonys	161	6
Stepanava	Gelvonys	24	3
Pakalniškis	Gelvonys	24	-
Zagaičiai	Gelvonys	40	-
Daubariškiai	Giedraičiai	44	-
Dabūžiai	Giedraičiai	186	-
Panemunė	Kovarskas	36	-
Liuliškiai	Musninkai	155	21
Ardiškiai	Musninkai	148	12
Sendvaris	Musninkai	90	3
Dailydės	Musninkai	82	6
Rusų Ragas	Musninkai	16	-
Paspiriai	Musninkai	163	6
Kryžkelės	Musninkai	127	6
Vyčiūnai	Musninkai	76	6
Čiobiškis	Musninkai	97	6
Kernava	Musninkai	68	9
Pamusė	Musninkai	296	15
Totoriškiai	Musninkai	155	24
Grauziečiai	Pabaiskas	108	9
Biliūnai	Pabaiskas	190	15
Zirnojai	Pabaiskas	73	9
Laukagalė	Pabaiskas	57	3
Pagirys	Pagirys	86	3
Vidugiriai	Pagirys	135	9
Češoniai	Siesikai	169	9
Gružai	Siesikai	210	3
Gudeliai	Taujėnai	101	9
Gaideliai	Taujėnai	51	9
Kurėnai	Ukmergė	49	3
		214	6
		3.431	213
UTENOS APSKRITIS			
Mikalajūnai	Daugailiai	114	3
VILKAVIŠKIO APSKRITIS			
Rečiūnai	Kaupiškis	240	21
	Viso 55.188	4.585	

ADELAIDĖ

ASS SVENTĖ — AKADEMINE BICIULYSTĖ

Jeigu reikalai klostysis gerai, š.m. spalio 23-ją dieną bus galima laikyti Adelaidės studentų lietuvių ir čia gyvenančių lietuvių akademikų susiartinimo pradžia. Tą dieną gražus jų būrys kartu su vietos lietuvių studentais susitiko Adelaidės Universiteto George Murray salėje. Lietuvos korporacijų herbais išpuoštoje salėje jie susirinko paminėti akademinės skautybės Lietuvos universitete įsikūrimo 30 metų sukaktį. Ją surengė Akademinių Skautų Sąjūdžio Adelaidės skyrius (Korp! "Vytis" Studentų Skaučių Draugovės).

Pirmąją minėjimo dalį sudarė iškilmingas aktas, kurį pradėjo ASS Adelaidės skyrius pirmininkė Pacevičienė. Sudarius garbės prezidiumą iš Adelaidėje gyvenančių Lietuvos Univ-to korporacijų atstovų, p. Stasiškis trumpai apžvelgė akademinės skautybės nueitą kelią ir išryškino jos uždavinius. Po to korporacijų atstovai perdavė savo sveikinimus ir mintis, susijusias su minėjimu. Iškilmingas aktas buvo baigtas raštu atsiųstų sveikinimų skaitymu.

Antroji minėjimo dalis — studentiškos vaisės buvo prarastos korporantiškai studentiškoje nuotaikoje, su valdžios skyrimais ir vertimais, su bendrom studentiškom dainom, nusizengusiųjų baidimais. Buvo gražiai apdainuoti seni ir jauni (australiški) studentai. Pakaitom dainavo solo ir Paulius Rūtenis ir... Pulgis Andriušis, o jaunimas ir senimas šokius pradėjo lietuvišku suktinuku. Šioje dalyje tolimiausias studentiškiems ištekliams buvo vaisių stalas, kuris nuo įvairiausių valgomų gėrybių lūžte lūžo. Valgomąsias gėrybes, kaip ir visur, taip ir čia parengė nenuilstamosios bitelės — Adelaidės moterų sekcija. Jos įrodė, kad ir studijuodamas gali socialiai valgyti, jeigu yra kas tuos valgius gamina...

Šiame minėjime Adelaidės Universiteto studentai lietuviškai buvo tik tylūs visos programos stebėtojai, iš kurių vienas kitas tebuvo nubaustas už drausmės nesilaikymą. Tačiau reikia manyti, kad sekančią kartą jie jau bus ne svečiai, bet šeimininkai, rengią savo studentišką pobuvį. Tada jau senimas bus jų svečiai ir turės, skaitant iki trijų, nuryti savo bausmę. Jei adelaidiškiai lietuviškai studentai susiorganizuos korporantiškais pagrindais ir parodys atitinkamos veiklos, buvusieji Lietuvos Universiteto studentai, manau, mielai jiems talkininkaus ir padės jiems visais galimais būdais tęsti tremtyje lietuvišką korporantišką dvasią, kuri ypatingai ryški savo nuotakingumu. Jaunimui dabar belieka pakukti truputį galvas dėl korporantiško susiorganizavimo formos ir turinio.

v. m.

SYDNEJUS

SYDNEJAUS SKAUTAI VISU TEMPU RUOŠIASI STOVYKLAUTI

Spalio 23 d. Sydnejaus Skautų Tėvų Globos Komitetas drauge su skautų aukštesniaja vadovybe posėdžiavo ir sprendė svarbiausią klausimą — stovyklavimą. Kaip jau yra paskelbta visuomenei šių metų skautų stovyklą ruošia Sydnejaus Skautai Vyčiai, kurie yra pasiryžę sujungti visus Sydnejaus skautus į bendrą stovyklą.

Stovyklai vieta yra numatyta virš 40 ml. nuo Sydnejaus Penrith apylinkėje, Valacia vietovėje, kur yra puikus nedidelis ežerukas ir iš kalnų bėgantis upelis. Tai labai puiki vieta, graži gamta, labai svarus vanduo ir visi patogumai stovyklauti. Gal kiek pats susisiekimasis nuo Sydnejaus yra sunkokas, bet Skautų Vadovybė surado išeitį ir į stovyklą bus važiuojama specialiais autobusais, kurie iš eis vienas iš Bankstowno, o antras iš Cabramattos. Gal kiek nepatogumų susidaro skautų tėvams ir būsimiems lankytojams, nes jiems teks važiuoti iki Penrith traukiniu, nuo ten iki Valacia — autobusu, o iš Valacia teks samdytis taxi ar kitą kurią nors susisiekimui priemonę.

Tenka paaiškinti būsimiems lankytojams, kad skautai dėjo dideles pastangas surasti stovyklavimą vietą kur nors prie

geresnio susisiekimui, bet, deja, nesurado. Tėveliai turi suprasti, kad skautų vadovybė stengėsi padaryti stovyklą tokioje vietoje, kad mūsų mažiukai skautukai turėtų tikrai gražias atostogas ir gerą poilsio vietą.

Maisto apskaičiavimas padarytas vienam asmeniui — vienai parai ir vienam asmeniui dviem savaitėm. Rezultate — vienam asmeniui stovyklavimo laikotarpiui vien tik maistui teks išleisti mažiau kaip keturi (4) svarai ir todėl nutarta, kad kiekvieno skauto tėvai ar globėjai už stovyklavimo laikotarpį turės sumokėti £4.

Tai dar ne viskas. Susidaro ir daugiau išlaidų, būtent, kelionės, palapinių įsigijimas ar išsinuomavimas, indų įsigijimas virtuvei, kuras, apšvietimas ir kitokios išlaidos sudaro iki £40.00 ar daugiau.

Šioms išlaidoms padengti skautai šiek tiek pinigų turi, bet, deja, neužtenka, todėl nutarta kreiptis į visuomenę, prašant sušelpiti stovyklaujančius skautus. Tautiečiai prašomi neatsisakyti ir kiek kas gali sušelpiti mūsų mažiukus skautus. Auktas prašome siųsti šiuo adresu: V. Miniotas, 18 Brussels St., Homebush, NSW.

Šitoj skautų stovyklavimą numatoma sutalpinti virš 60 skautų. Skaučių mergaičių stovyklą numatoma įrengti gretimai, kad būtų patogiau pasiminti maistą, nes stovyklos maitinimas eis iš bendro katilo.

Šitos stovyklos viršininku yra numatytas skautų Vyčių Būrelio vadovas brolis Rotzas, o skaučių — draugininkė Osinaitė. Į skaučių stovyklą būtina bus pakviesta dar viena iš suaugusių skautininkių ar kita kuri moteris, turinti šiek tiek patyrimo skaučių organizavime.

Be to, bus susitarta su vietos gydytoju ir susirgimo ar nelaimingo atsitikimo atveju bus tuojau iškviestas gydytojas ar bus nugabentas ligonis.

Kad neapsunkintus skautų tėvelius su stovyklos mokesčiu, jau dabar kiekvienas tėvelis ar motutė, kurie numatote, savo vaikus leisti į stovyklą, galite pradėti mokėti bent po 10 šilingų į savaitę. Pinigus prašome įduoti savo vaikučiams, kurie nuolat lanko skautų būklą ir ten galės įmokėti savo skiltininkui, o pastarasis perduos aukštesnei skautų vadovybei. Primenama, kad pinigus įmokant bus išduodami oficialūs kvitai, kuriuos turi pristatyti vaikai savo tėvams.

Stovyklaujantiems skautams bus daug progos pažaisiti lietuviukų tarpe, susirasti naujų draugų, pasikalbėti savo tėvų gimtąja kalba. Kartu jie bus atitraukti nuo kasdieninio monotoniško — australiško gyvenimo.

Skautiška programa yra labai turtinga, įdomi pritaikyta lietuviškiems papročiams ir todėl nebus kada vaikams nuobodžiauti. Be to, tenai vietoje vaikučiai turės puikų pliažą prie skaidraus ežero ir, vyresniųjų skautų prižiūrimi, turės puikią progą maudytis.

Sydnejaus Skautų T. G. K-to Pirm. V. Miniotas

SYDNEJAUS APYLINKĖS LIETUVŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS TREČIASIS PIRMININKAS

Spalio 24 d. Sydnejaus apylinkės lietuvių turėjo progą šiais metais rinkti trečią apylinkės pirmininką. Pradžioje metų buvo išrinkta apylinkės valdyba iš jaunųjų pajėgų, todėl visi buvo labai nudžiugę, kad jaunimas imasi iniciatyvos bendruomenės darbe, bet, deja, susidarius tam tikrom aplinkybėms pirmasis pirmininkas p. Karosas apleido Australiją ir išvyko ieškoti laimės į dolerių kraštą — Kanadą. Dėl šios priežasties negalėjo užbaigti savo kadencijos. Jam išvykus, stogo pirmininkauti jaunas pilnas energijos žinomas visuomenininkas p. Bačinskas, bet ir jam nebuvo lemta užbaigti pradėtąjį darbą. Priežastis, nulėmusių jo išsikėlimą iš Sydnejaus, susidarė daug, todėl visuotiname narių susirinkime mielas p. Bačinskas atsistatydino iš pirmininko pareigų ir tuo pat metu buvo išrinktas naujas pirmininkas p. Mazgelis, kuris taip pat yra jaunesnės kartos žmogus, pilnas energijos, todėl mes jam linkime sėkmės tęsti ir užbaigti šių metų pradėtą bendruomenės darbą ir gale metų duoti gražią nuveiktų darbų apyskaitą.

Ta proga buvo išrinkta kitų metų bendruomenės tarybon naujieji nariai, būtent: Kolakauskas, Kalakonis, Saudargas, kun. P. Butkus, Vl. Miniotas, Pet- (Tąsa 8 psl.)

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street Port Pirie Hindmarsh
Unley Road Port Lincoln Hindley Street
Mount Gambier Port Adelaide Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

LAIKAS — PINIGAI

Greitas susisiekimasis
sutaupolaiką

**Nauji ir vartoti
MOTOCIKLAI
IR MAŠINOS**

Supreme Motors

123 GOUGER STREET, ADELAIDE
Lengviausios išsimokėjimo sąlygos.

Lietuviai Australijoje

(Tąsa 7 psl.)

ronis ir Grosas.

Tenka apgailauti, kad Sydnėjaus apylinkės bendruomenės nariai nemėgsta lankyti susirinkimus, kas rodo, kad jiems labai mažai rūpi bendruomenės darbas.

VI. Miniotas

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMAI

Mūsų spaudoje skaitėme, kad beveik visų didesniųjų Australijos miestų Lietuvių Bendruomenės nori įsigyti bendruomenės namus. Skaitėme, kad Geelongo lietuviai ne tik kad sklypą seniai įsigijo, bet ir statybos darbus pradėjo. Tai maloniai nuteikia kiekvieną lietuvį. Kaip gi reikalai su namais Sydnėjū kur gyvena didžiausias Australijoje lietuvių skaičius? Sydnėjaus Lietuvių Namams Įsigyti Komitetas, perrinktas šių metų pradžioje iš buvusio komiteto perėmė apie £1.900 akcijoms pirkti pasizadėjimų ir truputį pinigų. Naujasis komitetas pirmiausiai apsvairstė, kas pirmoje eilėje reikalinga, nutarė, kad reikia turėti juridinį pagrindą t. y. Namų Įstatus ir, antra, reikalingi realūs pinigai sklypui pirkti ir statybos pradžia.

Po ilgų svarstymų S. L. N. J. Komitetas namų, pavadintų "Lietuvių Namų Klubu", įstatus paruošė. Įstatų projektas buvo aptartas su keletu lietuvių teisininkų bei stambesnių vietos organizacijų atstovais. Vėliau įstatai buvo išversti į anglų kalbą. Tuos įstatus peržiūrėjo ir australas advokatas — sollicitorius, kurio patarimu padaryta projekte eilė pataisų. Įstatus ruošiant buvo susipažinta su eile kitų tautybių kaip estų, latvių, vokiečių ir kitokių panašių organizacijų analogiškais įstatais. Kas ten atrodė tinkamu buvo pasiskolinta.

Taigi, Komitetas padarė tai, ką galėjo, kad įstatai geriau atitiktų mūsų daugumos pageidavimus ir vietos įstatymams. Dabar S. L. N. J. K-tas šaukia visuotinį asmenų, davusių pasizadėjimus, akcijoms pirkti, susirinkimą tiems "Lietuvių Namų Klubu" įstatams priimti ir valdomiesiems organams išrinkti. Be to, komitetas surinko šiek tiek ir pinigų ir naujų pasizadėjimų akcijoms pirkti. Kas gi bus toliau? Pagal paruoštus įstatus namus įsigys nauja kuriamoji organizacija "Lietuvių Namų Klubas". Tokią organizaciją tenka sukurti, nes su Lietuvių Bendruomenės įstatais buvo negalima išsiversti. Šaukiamajam susirinkimui priėmus įstatus ir išrinkus Klubu Tarybą, tai Klubu Tarybai teks uždavinys pirmoje eilėje surinkti pinigus iš pasizadėjimus davusiųjų asmenų ir, be to, kad reikalas eitų sklandžiau, reikėtų, kad susirinkimas nutartų, per kiek laiko pasizadėjimus davusieji privalo pinigus įnešti Klubu kason. Norint greičiau viską padaryti, siūlyčiau nutarti pinigus sudėti pav. per 2 mėnesius, nes be £2.000-4.000 sumo nieko realaus negalima pradėti. Surinkus tik £2.000 sumą namų nepastatysim.

Taigi, reikia visiems pasizadėjusiems padidinti savo įnašus, o tiems tautiečiams, kurie dar neprisidėjo, prisidėti savo įnašais. Mano nuomone, reikia surinkti mažiausiai £4.000. Turint tokia sumą galima pirkti sklypą, pastatyti pamatus ir sienas išvesti. Kitą pinigų dalį, kiek didesnę, pav. £6.000 būtų galima pasiskolinti banke. Su pasiskolintais pinigais būtų galima statybą užbaigti ir nors minimaliai įrengti bei apstatyti.

Išvadoje — visas klausimas susiveda į vieną reikalą — duokime pinigus Namų Klubu Tarybai. Jei Sydnėjū visi dirbantieji duosime po 10 svarų įnašo, tai namus greitai turėsime.

V. S.

MELBOURNAS

RAGANIAUS ĮSCENIZAVIMAS

Melbournos scenos mėgėjų būrelis, vadovaujamas p. G. Gasiūnienės, spalio 9 d. suvaidino, patys įscenizavę, V. Krėvės RAGANIAUS pirmąjį skyrelį "Žemaitišką".

Įscenuota trimis paveikslais (pirmasis prologas). Pritaikant dalykėlių scenai, laikytasi teksto, t. y. perduota, kur tik buvo įmanoma, krėviškią dialogą. Prologe jautėsi impresionistinės scenos meno pastangos, kiti du paveikslai apipavidalinti pagal naturalistinės vaidybos tradicijas. Dėl pasirinkto dalykėlio tinkamumo įscenizavimui žiūrovų nuomonės labai skyrėsi. Tiesa, parodyta lietuviškosios buities iškarpos, gi nuo jos nutolusiems trečtiniam bei emigrantams visad miela pamatyti senąją Lietuvos kaimą. Yra tačiau abejojančių, kad tamsi ir vargana senųjų laikų buitį, kalbiniai vulgarizmai tarnautų tautinės sąmonės ugdymo už-

daviniams. Neteisinga būtų vaidybai priskirti tautiniai ugdymieji uždaviniai kaip vieninteliai tikslai, tačiau šiandien daugelis mano, kad trečties sąlygos turėtų šiuos uždavinius diktuoti. Scenos menas pasidarė tautinėje tarnyboje labai svarbus faktorius, nes jis atgaivina priblesusius praeities išgyvenimus, jaunimui gi padeda sukurti įsivaizduotą Lietuvą. Kitas klausimas, kiek p. Gasiūnienė ir jos entuziastams vaidintojams pavyko perduoti scenoje V. Krėvę? Čia, man atrodo, priekaištų negali būti — žiūrovai pajautė Krėvę. Suvaidinta visai gerai, nieko daugiau negalima iš mėgėjų reikalauti. Labai geras buvo kunigo vaidmenyje A. Lazauskas, tėvo Grigo — V. Baltutis, raganiaus Gugio — V. Bosikis. Įtikinanti buvo motinos rolė V. Baltutytė. Geri buvo ir kiti, nors ir neturėję progos labiau išryškėti dėl vaidmens trumpumo.

Organizaciam darbu mėgėjų trupei atsidėjusiai tartininkauja p. J. Antanaitis. Režisierė ir vaidintojai visuomenės atstovų buvo apdovanoti gėlėmis ir komplimentais. Nemo

SPORTAS

IS V-tos LIETUVIŲ SPORTO ŠVENTĖS MELBOURNE

Spalio 29 dieną ryte visi svečiai rinkosi į St. Marks bažnyčios salę, kur turtingai papuoštas pusryčių stalas jau laukė sportininkų.

Sportininkai bei jų vadovai buvo pasveikinti Melbournos Liet. Sporto Klubu vardu ir palinkėta visiems sėkmės Sporto Šventės varžybose.

Tuojuo po pusryčių visi svečiai mašinomis buvo nugabenti į krepšinio salę, kur pirmose rungtynėse Adelaidės VY-TIS lengvai nugalėjo jauną bet kylančią Geelongo komandą, kuri padarė didelę pažangą.

Antros rungtynės, pačios įdomiausios, įvyko tarp Melbournos ir Sydnėjaus krepšinio komandų. Melbournas, turėdamas keletą aukštos klasės žaidėjų, kaip Darginavičių, Ginciauska, greitai pradėda vesti keleto metimų skirtumu savo naudai, kurių Sydnėjū negali išlygti, bet antram kėliny Melbournas netenka puikiai žaidusio centro — Sochos, kuris po penkių baudų apleidžia aikštę. Jo poziciją užima Kuncaitis, kuris taip pat gerai pasireiškia.

Likus žaisti keturioms minutėms Sydnėjū puikiais Genio metimais rezultatai sušvelnina, o paskutinėje minutėje veda vieno taško skirtumu savo naudai ir baigė pergale. Po rungtynių visi vėl skubėjome į St. Marks bažnyčios salę, kur laukė puikus pietūs.

Pietų metu į susirinkusius svečius žodį tarė Melbournos "Varpo" klubo pirmininkas p. Miklius, ta pačia proga išreiškė padėką p. Kuncaitienei ir jaunosioms tautietėms už skaniai ir puikiai paruoštą sportininkams maistą.

Po bendrų pietų skubėjome į stalo teniso žaidynes, o po poros valandų grįžome vėl į krepšinio salę.

Oficialus atidarymas V-tosios Australijos Lietuvių Sporto Šventės įvyko spalio 29 d. 7.45 val. vak. Melbournos Apylinkės pirmininkas p. Vingis, po trumpo įžangos žodžio bei Krašto Valdybos sveikinimo, atidarė šią šventę. Be to, šventės dalyviams sveikino p. Krausas ir Viktorijos krepšinio sąjungos sekretorius, kuris paminėjo, kad lietuviai Viktorijoje yra daug prisidėję prie didelių laimėjimų šiame sporte.

Po to sekė rungtynės tarp Geelongo ir Sydnėjaus, kurias Sydnėjū laimėjo 18 taškų persvara, tokiu pat skirtumu, kaip ir Adelaidė laimėjo prieš Geelongą.

Antros rungtynės įvyko tarp Adelaidės ir Melbournos. Adelaidiškiai vedė puikiai ir pirmą kėlinį užbaigė 5-15 savo naudai.

Antram kėliny Adelaidė atsiplėšia net 12 taškų skirtumu, bet baudos suparalizuoja komandą ir atveda prie pralaimėjimo, nes VYTIS užbaigia rungtynes tik su 3 žaidėjais.

Šiomis rungtynėmis baigėsi ir penktadienio dienos varžybos.

Šeštadienio ryte vėl vyko į stalo tenisą, kur buvo išaiškinti geriausi mūsų žaidėjai.

Lietuvių moterų čempionės vardą stalo tenise laimėjo p. Giedra Kairaitytė (Melbournas), antra vieta atiteko sydnėjūtei p. N. Gudeikaitė.

Iš vyrų laimi plačiai žinomas Viktorijoje "Sir Jack" Siratavičius (Negras). Jis yra antras Viktorijos rinktinės žaidėjas.

Komandinis moterų nugalėtojas išėjo Sydnėjū. N. Gudeikaitė ir p. V. Laukaitienė įveikė melbourniškės. Melbournos vyrų Siratavičius ir Kuncaitis komandiniai laimėjo pirmą vietą.

Dar nepasibaigus stalo teniso žaidynėms, grįžome pas krepšinininkus, kur matėme Melbourną kovojant prieš Geelongą. Šios rungtynės baigėsi didele

INFORMACIJOS
"ŽEMELE ŠVENTĄJĄ"

paskutinieji užsisakė:

54. B. Mackiala, Camden, S. A.
55. V. Šliogeris, Belmore, N. S. W.
56. A. Saulius, Island Bend, N. S. W.
57. Leonas Baltrūnas, Collingwood, Vic.
58. Simas Jokūbaitis, Waroona, W. A.
59. St. Pečiukaitienė, W. Preston, Vic.
60. J. Cyžas, Perth, W. A.

Visiems nuoširdus aciu už paramą. Knyga mūsų leidyklos jau baigta ir dabar yra rišykloje. Rišykla — australiška įmonė — ne visada darba atlieka greitai ir ne visada ištesi pasizadėjimus. Kai tik bus įrišta — tuojau siųsime pirmo eilės prenumeratoriams.

AL Leidykla

VISI DALYVAUKIME LOTERIJOJE!

Lapkričio 14 d. (sekmadienį) po pamaldų sv. Juozapo bažnyčios salėje įvyks Moterų Sekcijos ruošiamą loteriją, kurios pelnas skiriamas vaikų eglytei ruošti ir ligonių šalpai.

Visi kviečiami atsilankyti ir šią loteriją paremti. Moterų Sekcija

Melbournos persvara.

Po to vėl įdomios ir paskutinės rungtynės — Vytis-Kovas.

Abi komandos žaidė apylygiai ir keletas taškų Kovo naudai svyravo visą laiką, bet Vytiečiai, likus žaisti keletai minučių, išlygina rezultatai ir iš publikos susilaukia didelių ovacijų, bet Kovas paskutinėje minutėje daro metimą, kuris nulemia rungtynes. Tuo būdu Kovas tapo V-jo krepšinio turnyro nugalėtoju. Kovas, laimėjęs 3 kartus iš eilės, gauna taurę savo nuosavybėn, dėl kurios daug prakaito išliejo per tuos 5 metus.

Netrukus išsiriškiavo komandos ir buvo įteiktos taurės.

Krašto Valdybos taurę nugalėtojams įteikė p. Vingis — Kovui. Melbournos L. B. taurę p. Vingis — Varpui. Melbournos K. F. taurę p. V. Jakutis — Vyčiai. Karių Ramovės taurę p. Kuncaitis — Geelongui. Melbournos choro Aidas taurę p. Bosikis — Melbournos Varpui. G. S. K. pelein. taurę gavo Kovas.

Pavyzdingiausias ir švelniausias žaidėjas taurę gavo p. Baškys, kurią p. P. Mikulevičius duos kiekvienais metais, nesvarbu kur ta šventė įvyks.

M. L. S. K. Varpas kuklią taurėlę per p. Kuncaitį įteikė ir p. Kuncaitienei atsidėkodamas už visą padėtą vargą.

Uždarydamas šventę p. Vingis savo žodyje pabrėžė, kad "nugalėtojams atiduodame taures, pralaimėjusiems savo simpatijas."

Tenka pastebėti, kad šventė praėjo labai lietuviškoj ir sportiškoj nuotaikoj, ir mes, Adelaidiškiai, esame dėkingi Melbournos Varpui bei lietuviškai visuomenei, kurie rūpinosi mumis šventės metu, suteikdami geras gyvenimo sąlygas bei transporto priemones. Nors mes jau Adelaidėje, bet mūsų širdys dar Melbournė.

Edas

Klubų atstovai savo susirinkime įvykusiam lapkričio 30 d. Melbournė išrinko A. L. ir F. A. Vyr. Vald. pirm. p. L. Baltrūną ir nutarė VI-tąją sporto šventę ruošti Adelaidėje 1955 m. Kalėdų švenčių metu. Ir toje šventėje numatyta "raukti ir vyrų ir moterų orinį". Šiame susirinkime dalyvavo p. Daubaras, p. Sutas (Sydnėjū), p. L. Baltrūnas, p. Čirvinskis (Melb.), p. E. Tapauskas, p. K. Jačiūnskis (Adelaidė).

FUTBOLAS

Vytis — Enfield 4-2

Lapkričio 1 d. Vasaros turnyro atidaryme, Vytis lengvai įveikė savo priešą. Įvarčiai: Kitas 2, Young ir Cambell po 1.

KREPŠINIS

Lapkričio 4 d. O. B. I. salėje įvyko Pabaltiečių krepšinio turnyras. Pirmos rungtynės įvyko tarp latvių-estų, kurias latviai laimėjo 67-42.

Antros tarp estų-lietuvių. Šias rungtynes mūsiškiai lengvai laimėjo 81-34.

Daugiausia taškų pelnė: Urnevičius 20 ir Ignatavičius 14.

Paskutinės rungtynės Lietuva-Latvija baigėsi latvių pergale. Rungtynės buvo aukštos klasės ir tik kelioms minutėms likus žaisti buvo išspręstas laimėtojas. Paskutinėse minutėse latviai turėjo daugiau laimės ir rungtynes laimėjo santykiu 62-55. Daugiausia taškų pelnė: Ignatavičius 27, Jačiūnskis 10.

Geriausias žaidėjas buvo Ignatavičius. Latviai 3 metus iš eilės laimėjo šį turnyrą.

Lapkričio 11 d. Kingsballroom įvyksta krepšinininkų balius, visus kviečiame atsilankyti.

VISUOTINIS ASMENŲ DAVUSIŲ PASIZADEJIMUS AKCIJOMS PIRKTI SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMŲ ĮSIGIJIMUI SUSIRINKIMAS Sydnėjaus Lietuvių Namams Įsigyti Komitetas š.m. lapkričio mėn. 21 d. (sekmadienį) 1 val. pp. Camperdown bažnyčios salėje šaukia visuotinį asmenų, davusių pasizadėjimus akcijoms pirkti, susirinkimą.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidiumo ir balsams skaičiuoti komisijos sudarymas,
3. Komiteto pranešimas.
4. Revizijos Komisijos pranešimas,
5. Lietuvių Namų Klubu įstatų priėmimas,
6. Lietuvių Namų Klubu Tarybos narių ir kandidatų rinkimas,
7. L. N. Klubu Revizijos Komisijos narių ir kandidatų rinkimas,
8. Lėšų surinkimo klausimas.
9. Sumanymai.

Sydnėjaus Lietuvių Namams Įsigyti Komitetas

PRANEŠIMAS

Lietuvių Kultūros Fondo Adelaidės-Skyriaus Valdyba praneša jaunimui, kad ponias J. Maželienė maloniai sutiko pamokyti lietuviškas tautines juostas austi, o ponias B. Lapšienė — lietuviškas lėles daryti. Visi (mergaitės ir berniukai) norintieji ta reta proga pasinaudoti, prašomi iki š.m. gruodžio 1 d.

pranešti savo vardą, pavardę ir adresą. L. K. Fondo Adelaidės Skyriaus Valdybos pirmininkui:

A. Rūkštelė, 91 Gover St., Nth Adelaide. Pamokų laikas ir vieta bus pranešta vėliau. L. K. F. Adelaidės Sk. Valdyba

VISI ATOSTOGOMS Į MELBOURNĄ

Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Valdyba Kalėdų atostogų metu rengia įvairių suvažiavimų proga meno dienas ir dailės parodą Melbournė. Programa atliks įvairių šakų menininkai iš Sydnėjaus, Adelaidės ir Melbournos. Parodoje jau sutiko dalyvauti Melbournė gyvenantieji dailininkai. Visus kviečiame kultūringai ir įdomiai praleisti atostogas Melbournė. LKF Australijos Valdyba

Nemokamai kambarys su baldais moterų siuvėjai. Kreiptis 26 Bertie St. Hindmarsh. (Port Rd. autob. sust. 9.)

Reikalingas vyras savaitgaliais arba atliekamu nuo darbo laiku įvairiems darbams sode ir darže. Tartis: R. Maziliauskas, 28 Wright St. Adelaide. Tel. LA1759.

Jonas Šneideraitis gyv. Chicagoje (JAV) paieško Jono Pauliukaičio (Jurgio sūnaus) kilusio iš Pancejų km. Jurbarko valsč. Raseinių apskr. Rašyti: A. Grigonis, 7 Gascoyne Ave., Hillcrest, S. A.

GARANTUOTA 100%

Siuntiniai, laisvi nuo maito, į visas Europos šalis. Rašykite šiuo adresu: NAS Co., GPO Box 1336, Perth, W.A.

PADEK

pats sau ir kitam vienšam žmogui sukurti džiaugsmingą gyvenimą. Susipažinkite moderniu būdu — per korespondenciją. Mūsų nariai — Australijoje ir užjūriuose. Visokio amžiaus (nuo 18 metų), religijos, tautybės ir išsilavinimo. Prašykite mūsų nemokamos brošiūros su informacija, kurią gausite paprastame voke. Praneškite savo amžių, lytį, tautybę ir žinomą kalbas. Jokio įsipareigojimo iš Jūsų pusės. Mes iš savo pusės pilnai išlaikysime paslaptį.

MILTON'S FRIENDSHIP (Regd.) Club, Dept. 4., Box 2871, Sydney.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikdinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A.

Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia

Publisher: J. Glušauskas

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Telephone: LU5827